

Corona en de vitaliteit van sportverenigingen

Naam: Rowdy Bosveld
Studentnummer: 510143
Opleiding: Sport, Gezondheid en Management (SGM)
Module: OSB2
Afstudeerbegeleider: Willem de Boer
Stageorganisatie: Transferpunt Sport
Praktijkbegeleider: Jasper van Houten
Studiejaar: 2020/2021

Voorwoord.

U leest de scriptie 'Corona en de vitaliteit van sportverenigingen'. Deze scriptie is geschreven in het kader van mijn afstuderen aan de opleiding Sport, Gezondheid en Management aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, in opdracht van Transferpunt Sport. Van september 2020 tot en met januari 2021 ben ik bezig geweest met dit onderzoek en het schrijven van de scriptie.

In overleg met mijn stagebegeleider, Jasper van Houten heb ik de onderzoeksvraag voor deze scriptie bedacht en geformuleerd. Het onderzoek dat ik heb uitgevoerd heeft door middel van kwalitatief onderzoek ervoor gezorgd dat de doelstelling behaald is. Tijdens het onderzoek stonden mij stagebegeleider, Jasper van Houten en mijn begeleider vanuit de opleiding, Willem de Boer, voor mij klaar. Middels deze vorm wil graag mijn begeleiders hartelijk bedanken voor de deskundige en enthousiaste begeleiding en hun ondersteuning in deze moeilijke tijd. Want corona zorgt ervoor dat alles net iets anders gaat dan gebruikelijk, ook wel het nieuwe normaal genoemd. Daarnaast wil ik ook alle respondenten bedanken die bereidwillig zijn geweest om mee te werken aan dit onderzoek. Zonder de input van deze respondenten had ik het onderzoek nooit kunnen doen. Als laatste wil ik mijn collega's bedanken van Transferpunt Sport die als proefpersoon hebben gediend om de methode van het onderzoek te testen.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Rowdy Bosveld
Malden, 5 januari 2021

Samenvatting.

In opdracht van Transferpunt Sport, verder genoemd als TPS, is er een onderzoek uitgevoerd naar het verband tussen de invloed van corona en de vitaliteitskenmerken van een sportvereniging. TPS is een adviesbureau waarbij sportverenigingen en andere gezondheid/sport organisatie terecht kunnen met bepaalde vragen. Aanleiding voor het onderzoek is het uitbreken van corona, die zich ontwikkeld heeft tot een pandemie. Het doel van het onderzoek luidt: inzicht geven aan Jasper van Houten, senior-adviseur van Transferpunt Sport, om de vitaliteit van sportverenigingen te verhogen, door kwalitatief onderzoek bij bestuurders van sportverenigingen te doen naar de invloed van Corona op de vitaliteit van sportverenigingen. Aan de hand van de nieuwe inzichten kan het TPS-aanbevelingen geven aan de sportverenigingen waar zij mee werken om de vitaliteit te verhogen.

Aan de hand van kwalitatief onderzoek zijn de meningen over de vitaliteit van een sportvereniging en de gevolgen van corona in kaart gebracht. Daarnaast heeft het kwalitatieve onderzoek een beeld weergegeven over het verband tussen beide variabelen. Voor dit onderzoek zijn in totaal tien respondenten geïnterviewd. De interviewmethodiek is gecreëerd aan de hand van de cardsorting methode. Deze methode helpt om inzicht te krijgen in de status van de vereniging voor corona om vervolgens zicht te krijgen op de kenmerken waarop corona van invloed is geweest. De resultaten laten zien dat alle verenigingen er voor corona goed voor stonden met betrekking tot de vitaliteitskenmerken. Daarnaast laten de resultaten ook zien welke kenmerken worden geraakt door corona en welke kenmerken niet tot nauwelijks geraakt worden. Ook geven de resultaten inzicht in de gevolgen van corona bij de vereniging dit kan zowel positief als negatief zijn. Tot slot laten de resultaten zien dat er een verband bestaat tussen de invloed van corona en de vitaliteit van een sportvereniging. De kenmerken leden, organisatie/kader en financiën worden het meest beïnvloed door corona. Daarbij komt dat de kenmerken strategie/beleid en accommodatie het minst beïnvloed worden. De twee gecategoriseerde gevolgen van corona die het meest van invloed zijn op de vitaliteit van sportverenigingen zijn sport en vrije tijd. Gezondheidseffecten en economisch zijn het minst van invloed.

De verbanden die zichtbaar worden binnen dit onderzoek zijn: Personen hebben meer vrije tijd wat ervoor zorgt dat er meer mensen individueel zijn gaan sporten wat een positief effect heeft gehad op het kenmerk leden van de verenigingen die individueel sportaanbod hebben. Verenigingen die in teamverband sporten zijn vrijwilligers kwijtgeraakt doordat zij oude hobby's weer oppakten door de extra vrijgekomen vrije tijd. De opkomst van de individuele sport en de ongeorganiseerde sport leidt tot een positief effect op het kenmerk leden bij verenigingen die een individuele sport aanbieden. De keerzijde hiervan is dat de verenigingen die sport aanboden hebben in teamverband een negatief effect ervaren doordat zij leden kwijt zijn geraakt aan verenigingen die individueel sportaanbod aanbieden.

Aan de hand van de resultaten zijn er vier aanbevelingen geformuleerd. De eerste aanbeveling is om TPS corona-proof sport aanbod te laten ontwikkelen. Middels onderzoek en brainstormsessies naar corona-proof sport aanbod uitgevoerd door TPS kan er een handleiding ontwikkeld worden met daarin corona-proof sportaanbod. Deze handleiding wordt ingezet door TPS om corona-proof sportaanbod kenbaar te maken bij de verenigingen. De tweede aanbeveling is om de voordelen van een open-club meer onder de aandacht brengen door TPS. Een open-club is de toekomst van de sportverenigingen. TPS dient door middel van een infographic de voordelen te benoemen en inzichtelijk te maken. TPS kan daarnaast een vereniging ondersteunen bij het aangaan van het traject om een open club te worden. De derde aanbeveling is gericht op de verenigingen om verenigingsactiviteiten te organiseren voor vrijwilligers tijdens corona. De laatste aanbeveling komt voort uit de bijvangst van het onderzoek. Deze aanbeveling is gericht om mogelijke handvaten meer onder de aandacht te brengen voor ouders die in financieel zwaar weer zitten, zodat deze ouders ondersteuning krijgen bij het betalen van de contributie.

Inhoud

Voorwoord.	1
Samenvatting.....	2
Hoofdstuk 1: Inleiding.	5
1.1Projectkader.	5
1.1.1 Stageorganisatie.	5
1.1.2 Aanleiding en relevantie.....	5
1.2 Doelstelling.	6
1.3 Conceptueel model	7
1.4 Vraagstelling.	7
1.5 Onderzoek model.	9
1.6 leeswijzer	9
1.7 Mijn rol als SGM'er	10
2.Theoretisch kader.....	11
2.1 Vitaliteit sportvereniging.	11
2.2 Corona	17
2.3 Invloed van Corona op sportverenigingen.	22
2.4 Conclusie	26
3. Methode.....	27
3.1 kwalitatief onderzoek.....	27
3.2 onderzoekspopulatie en onderzoeksgroep.....	27
3.3 meetinstrument	28
3.4 methode dataverzameling	29
3.5 methode data-analyse.....	30
3.6 betrouwbaarheid en validiteit.....	30
4. Resultaten.....	32
4.1 resultaten vitaliteit sportvereniging.....	32
4.2 gevolgen van corona.	39
4.3 verband tussen gevolgen van corona en de vitaliteitskenmerken.....	41
5. conclusie.....	43
6. Discussie	44
6.1 theoretische relevantie	44
6.2 Praktische relevantie	45
6.3 Begrenzungen van het onderzoek.....	46

6.4 suggesties voor vervolgonderzoek	47
7. Aanbevelingen	48
Bibliografie	50
Bijlage 1. Interviewschema.....	52
1.1 Interviewschema vitaliteit van sportverenigingen	52
1.2 Interviewschema corona.....	54
Bijlage 2. Uitnodiging tot interview.....	56
Bijlage 3. Codering cardsorting methode en overeenkomsten en verschillen analyse	56
Bijlage 4. Bijlagen transcripties.....	56

Hoofdstuk 1: Inleiding.

1.1 Projectkader.

1.1.1 Stageorganisatie.

De stage organisatie waarvoor het onderzoek uitgevoerd is, is het Transferpunt Sport, hierna te noemen TPS. Het TPS is een adviesbureau voor sportverenigingen en organisatie in de sport en bestaat op dit moment meer dan 12,5 jaar. Het is opgericht met als doel om voor studenten een betekenisvolle leeromgeving te creëren. Sportverenigingen en organisaties binnen de sport kunnen met verschillende problematieken terecht bij het TPS. In het verleden heeft TPS onder andere vragenstukken met betrekking tot vrijwilligersbeleid in sportverenigingen, sponsoring, beleidsrapporten behandeld en daarnaast biedt TPS ondersteuning in de breedste zin van het woord bij evenementen. De structuur van de organisatie is op de volgende manier ingedeeld: Het management bestaat uit een viertal docenten die een coachende rol vervullen richting de 2^e, 3^e en 4^e jaar studenten. De studenten werken in groepen of koppels aan de verschillende vraagstukken binnen TPS (Transferpunt Sport, 2017).

1.1.2 Aanleiding en relevantie.

In 2018 is er een regeerakkoord ontstaan waarin het kabinet besloot om een Sportakkoord te sluiten met organisaties in de sport, het bedrijfsleven, gemeenten en maatschappelijke organisatie. Dit Sportakkoord heeft als doel dat iedereen op dit moment en in de toekomst zonder belemmeringen in een veilige en gezonde omgeving met plezier sport kan beoefenen (Rijksoverheid, 2018). In het Nationaal Sportakkoord worden zes verschillende ambities beschreven. Eén van deze zes ambities luidt *'Vitale sport- en beweegaanbieders'*. Deze ambitie is in het leven geroepen met als doel om sportaanbieders toekomstbestendig te houden en maken zodat sport en bewegen voor iedereen toegankelijk en bereikbaar blijft. Daarbij wordt verder beschreven dat sportverenigingen beter weten in te spelen op de maatschappelijke trends (Rijksoverheid, 2018).

Inzoomend op het werkgebied van TPS heeft Nijmegen ook een Sportakkoord. Een kleine kanttekening bij dit Sportakkoord is dat deze nog ondertekend dient te worden. Nijmegen heeft bijna 150 sportverenigingen die bestaan uit 100 burgerverenigingen en ruim 40 studentenverenigingen. Het is belangrijk dat al deze sportverenigingen voldoende vitaal zijn, ook wel gezegd: toekomstbestendig zijn. Dit houdt in dat de organisatie op orde is en dat verenigingen kunnen inspelen op de motieven, mogelijkheden en belemmeringen van de leden (Wij zijn groen, gezond en in beweging Nijmegen, 2020).

De aanleiding van dit onderzoek komt voort door het ontstaan van een pandemie die niemand zag aankomen en waar geen enkel Sportakkoord of beleidsplan een antwoord op heeft namelijk: Covid-19 beter bekend als het Coronavirus. Op 6 januari wordt er in Nederland bekend gemaakt dat het onbekende virus in China het Coronavirus is. Op 27 februari maakt minister Bruins bekend dat de eerste Nederlander positief getest is op het Coronavirus, later blijkt dat op deze datum ook de eerste Nederlander overleden is aan de gevolgen van het Coronavirus. Op 12 maart gaat Nederland in een intelligente lockdown, dit betekend dat evenementen boven de 100 personen verboden worden. Enkele dagen later worden zelfs ook de scholen, sportclubs en de horeca gesloten. Zelfs grote sportevenementen zoals het EK-voetbal en de Olympische spelen worden verschoven. Vanaf 16 mei werden de maatregelen licht versoepeld voor bepaalde contactberoepen zoals kappers of schoonheidsspecialisten. In juni werden de maatregelen in Nederland meer versoepeld waarbij de horeca weer open mocht met maximaal 30 personen binnen. Dit geldt ook voor de publieke gebouwen zoals musea of bioscopen (tijdlijn coronavirus, 2020). Voor de start van het onderzoek zijn er dus al diverse maatregelen genomen of versoepeld door de overheid die gevolgen hebben voor de hele maatschappij. Het startpunt van dit onderzoek zat midden in de versoepeling van de

maatregelen waarbij het leven van de samenleving op de goede weg terug was naar een samenleving met minimale beperkingen.

Het coronavirus ontregelt de maatschappij door de vorm van een tweede golf. De versoepelde maatregelen worden opgeheven en vervangen voor strengere maatregelen wat ervoor zorgt dat er op 15 december een harde lockdown afgekondigd wordt in Nederland tot 19 januari 2021. Op 12 januari 2021 is aangekondigd dat de harde lockdown verlengd wordt tot tenminste 9 februari 2021 (tijdlijn coronavirus, 2021). De periode waarin de harde lockdown afgekondigd en verlengd werd staat haaks met de periode waarin dit onderzoek zijn intrede deed tot het werkveld en de afronding van dit onderzoek. Het einde van de pandemie is inzicht doordat er diverse vaccins tegen het virus zijn ontwikkeld. In Nederland is op 6 januari 2021 begonnen als laatste land met het vaccineren van de bevolking. Aan de hand van de vaccinatie wordt ingezet op een geleidelijke versoepeling van de maatregelen, waarbij de verspreiding van corona geminimaliseerd dient te worden (van der Poel & Pulles, 2020).

De sport is overvallen door het Coronavirus en de strenge maatregelen die genomen zijn om verspreiding van het virus zoveel mogelijk te stagneren. Een van de strenge maatregelen was dat het vereniging levens helemaal stil kwam te liggen. Sport in groepsverband mocht niet meer worden beoefend en gefaciliteerd. Ondertussen zijn de maatregelen versoepeld waardoor er binnen bepaalde kaders weer gesport mag worden bij verenigingen. Sport is naast slachtoffer ook onderdeel van het probleem, omdat het met de fysieke contacten en de dichtheid waarop mensen een bepaalde sport uitoefenen, perfect is voor het verspreiden van het virus (van der Poel & Pulles, 2020). Sinds 1 juli 2020 kon iedereen weer vrij sporten binnen zijn of haar sportvereniging waarbij ernaast alleen trainen ook weer competitief tegen elkaar gespeeld kon worden. Middels de tweede golf zijn de sportvereniging in Nederland weer stil komen te liggen waardoor er dus geen verenigingsactiviteiten meer plaats kunnen vinden.

Corona heeft een enorme impact gehad op de sportverenigingen in Nederland. De verenigingen ondervinden al bijna één jaar hinder van het coronavirus daarom is het van belang te weten hoe verenigingen om zijn gegaan of om gaan met deze mogelijke extra druk op hun vereniging. Het is aannemelijk dat verenigingen die voor corona nog niet vitaal waren nu erg in de problemen komen of sportverenigingen die wel vitaal waren het nu lastig krijgen door de gevolgen van corona. Voor TPS is het van belang om onderzoek te doen naar de invloed van corona op de vitaliteit van sportverenigingen. Zo wordt in kaart gebracht wat de ervaringen zijn van verenigingsbestuurders, waar verenigingen tegen aan lopen, welke oplossingen er bedacht zijn en waar de knelpunten liggen. Met de uitkomst van dit onderzoek kan TPS de verenigingen van advies voorzien om aan de ambitie van een vitale vereniging te voldoen. Daarbij komt ook dat verenigingen inzicht krijgen welke maatregelen andere verenigingen hebben genomen om de impact van het coronavirus zo minimaal mogelijk te beperken of hoe ze als vereniging juist kunnen profiteren van de gevolgen die het coronavirus met zich meebrengt.

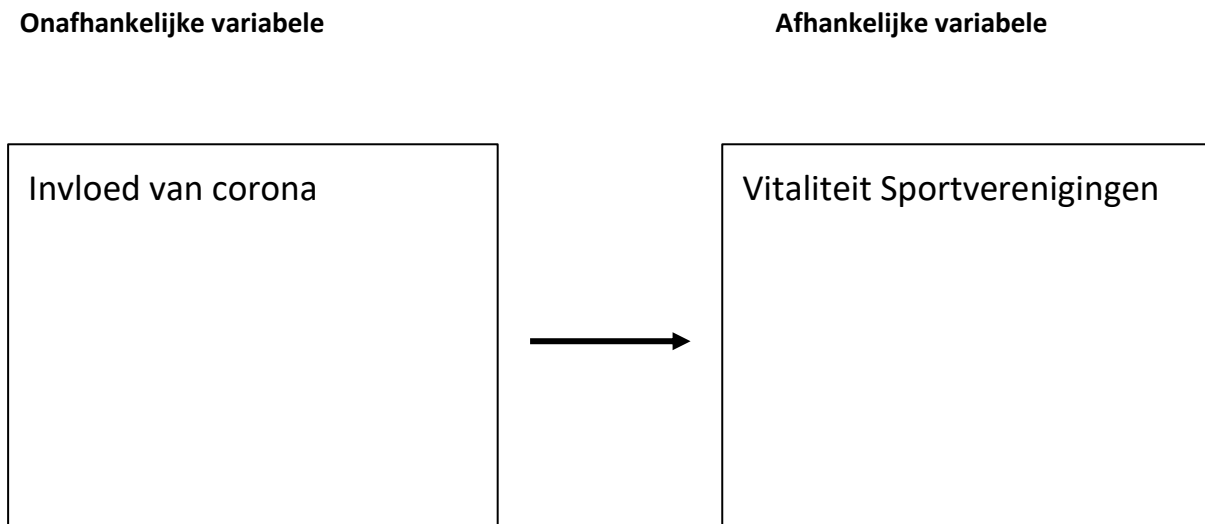
1.2 Doelstelling.

Het doel van het onderzoek is inzicht geven aan Jasper van Houten, van Transferpunt Sport en verenigingen om de vitaliteit van sportverenigingen te verhogen, door kwalitatief onderzoek bij bestuurders van sportverenigingen te doen naar de invloed van Corona op de vitaliteit van sportverenigingen.

Aan de hand van de nieuwe inzichten kan het TPS-aanbevelingen geven aan de sportverenigingen waar zij mee werken om de vitaliteit te verhogen. Middels de inzichten kunnen verenigingen ook direct aan de hand van de aanbevelingen de vitaliteit verhogen.

1.3 Conceptueel model

De basis voor het onderzoek wordt weergegeven in het conceptueel model. Hieronder is het conceptueel te zien voor het huidige onderzoek naar de invloed van corona op de vitaliteit van sportverenigingen.

Figuur 1 Conceptueel model

1.4 Vraagstelling.

Het onderzoek model vormt de basis voor de opmaak van de vraagstelling. De vragen die hieronder geformuleerd zijn dienen als middel om de doelstelling van het onderzoek te bereiken. De vraagstelling is geformuleerd door per categorie een hoofdvraag te formuleren met daarbij meerdere deelvragen. De categorieën zijn opgedeeld in: theoretisch gedeelte, Empirisch gedeelte en het analytische gedeelte van het onderzoek model. De hoofdvraag luidt: *Wat is de invloed van corona op de vitaliteit van sportverenigingen?*

Theoretische vraagstelling:

Wat is er vanuit de theorie bekend over vitaliteit van de sportverenigingen en de invloed van corona op sportverenigingen en het verband hiertussen?

Deelvragen:

- Wat is er in de literatuur bekend over vitaliteit van sportverenigingen en hoe valt de vitaliteit te meten?
- Wat is er in de literatuur bekend over Corona?
- Wat is er in de literatuur bekend over de invloed van Corona op sportverenigingen?
- Wat is er bekend over de relatie tussen de invloed van corona op de vitaliteit van sportverenigingen?

-

Empirische vraagstelling:

Wat is de mening van de onderzoekseenheden over de invloed van corona op de vitaliteit van sportverenigingen?

Deelvragen:

- Wat is de mening van de onderzoekseenheden over de aanwezigheid van vitaliteitskenmerken van de sportvereniging?
- Wat is de mening van de onderzoekseenheden over de invloed van corona op sportverenigingen?

Analytische vraagstelling:

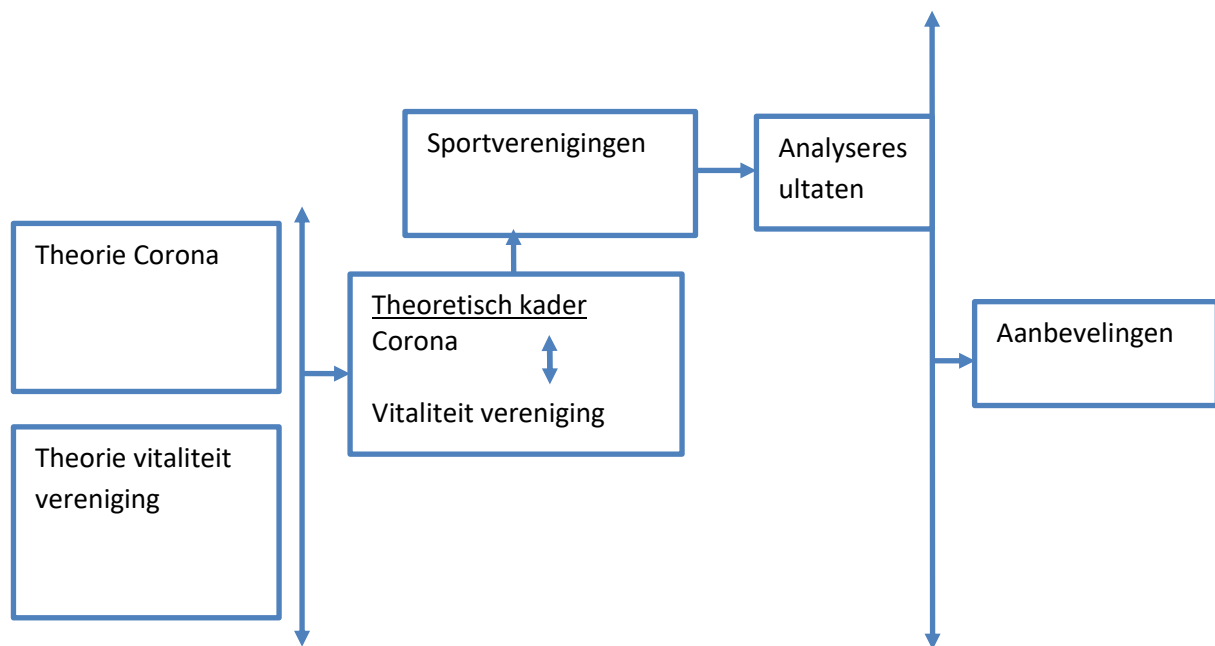
Wat zijn de opvallendste belemmerende en bevorderende factoren van corona ten aanzien van de vitaliteitskenmerken voor vereniging voor TPS om de vitaliteit van sportverenigingen te handhaven en verbeteren?

Deelvragen:

- Op welke manier kan TPS het beste inspelen op de ontwikkelingen op het gebied van de belemmerende en bevorderende factoren van corona?

1.5 Onderzoek model.

Het onderzoek model (figuur 2) wordt beschreven aan de hand van drie verschillende fases. In de eerste fase wordt het theoretische gedeelte uitgelicht door middel van de beantwoording van de theoretische vraagstelling. Dit gebeurt door middel van deskresearch naar diverse wetenschappelijke artikelen of andere bruikbare en relevante informatiebronnen. De theoretische fase wordt afgesloten met een definitief conceptueel model. Dit model vormt de basis voor het tweede fase, genaamd de empirische fase. In de empirische fase worden er interviews afgenomen op basis van het interviewschema wat voortkomt uit het definitief conceptueel model. In de laatste fase ook wel de analytische fase genoemd worden de resultaten van de interviews geanalyseerd en die vormen de basis voor verschillende aanbevelingen voor de opdrachtgever.

Figuur 2: Het onderzoek model

1.6 leeswijzer.

In hoofdstuk 1 wordt de inleiding van het onderzoek inzichtelijk gemaakt. In hoofdstuk 2 het theoretisch kader worden de afhankelijk variabel vitaliteit van sportverenigingen en de onafhankelijk variabel de gevolgen van corona beschreven. De methodiek van het onderzoek komt in hoofdstuk 3 aanbod. Hierna gaat hoofdstuk 4 in op de resultaten die voortvloeien uit de interviews. De conclusie komt aan bod in hoofdstuk 5, waar antwoord gegeven wordt op de hoofdvraag van het onderzoek. In hoofdstuk 6 wordt de discussie uitgelicht. Tot slot wordt in hoofdstuk 7 de aanbevelingen weergegeven.

1.7 Mijn rol als SGM'er

Het onderzoek is zeer relevant voor de ontwikkeling voor een professional binnen de opleiding Sport, Gezondheid en Management. Als SGM'er is het mogelijk om jezelf te ontwikkelen tot een buurtsportcoach of een verenigingsondersteuner. Met de uitkomsten van het onderzoek weet de verenigingsondersteuner wat voor soort sportverenigingen beïnvloed worden en op welke kenmerken van vitaliteit een sportvereniging beïnvloed wordt. De verenigingsondersteuner kan de uitkomsten gebruiken om zijn kennis te ontwikkelen hoe de gevolgen van corona zichtbaar zijn bij de sportverenigingen. Middels deze kennis kan de verenigingsondersteuner zich beter inzetten in tijden van en na corona om de vereniging te helpen. Daarnaast kan de vereniging ondersteuner de aanbevelingen meenemen om verenigingen die geraakt zijn door corona er weer boven op te helpen. Hetzelfde geldt voor de buurtsportcoach, ook op dit vakgebied kan de inzichten gebruikt worden om te kijken voor welke doelgroep binnen een vereniging het sporten stil is komen te liggen. De buurtsportcoach kan hierop inspelen door in samenwerking met de verenigingen eventueel corona-proof sportaanbod te creëren binnen de vereniging, zodat iedereen toch aan sporten toe komt. Als SGM'er is het ook mogelijk om als beleidsmedewerker voor sport aan het werk te gaan binnen een gemeente. Als beleidsmedewerker is het relevant om te weten hoe corona de verenigingen beïnvloed, zodat je als beleidsmedewerker het beleid kan bijstellen aan de gevolgen die corona met zich meebrengt bij de sportverenigingen.

2.Theoretisch kader.

In dit hoofdstuk wordt het theoretisch kader beschreven van het onderzoek. Hier komt relevante en actuele literatuur aanbod. In §2.1 wordt de methode van de deskresearch toegelicht. Daarna wordt in §2.2 de onafhankelijke variabele corona beschreven in het vervolg hiervan wordt in §2.3 de afhankelijke variabele de vitaliteit van sportverenigingen uiteengezet. In §2.4 wordt de relatie tussen de beide variabelen beschreven en als laatste volgt de conclusie met daaruit voortvloeiend een definitief conceptueel model §2.5.

2.1 Vitaliteit sportvereniging.

In de volgende paragraaf wordt er dieper in gegaan op de variabele vitaliteit van sportverenigingen. De variabele wordt beschreven door middel van literatuur en geeft antwoord op de volgende deelvraag: *Wat is er in de literatuur bekend over vitaliteit van sportverenigingen en hoe valt de vitaliteit te meten?* Deze sub paragraaf gaat dieper in op de verschillende betekenissen van vitaliteit vanuit het oogpunt van NOC*NSF, Mulier Instituut en een tweetal gemeentes. De twee gemeenten vormen een uitbreiding op het model dat Mulier instituut gebruikt om de vitaliteit van sportverenigingen te beschrijven.

2.1.1 kenmerken vitaliteit sportvereniging.

Het begrip vitaliteit is afkomstig van het woord 'vitaal'. Vitaal staat in de volksmond voor: voor het leven van groot belang. Kijkend naar de omschrijving vanuit het woordenboek heeft het de betekenis krachtig of energiek (Van Dale, 2020). Naast dat het begrip vitaal gebruikt kan worden voor organisaties kan het ook van toepassing zijn op personen.

Kenmerken NOC*NSF

Het NOC*NSF beschrijft de kenmerken van vitaliteit in de Sportaanbiedersmonitor (voorheen de Verenigingsmonitor). De Sportaanbiedersmonitor is in 1998 van naam veranderd en heeft de functie om sportverenigingen te monitoren in Nederland. De Sportaanbiedersmonitor wordt tweejaarlijks aan een representatieve groep sportverenigingen voorgelegd. De monitor is onder meer ontwikkeld door het NOC*NSF, maar daarnaast zijn er ook sportbonden en gemeentelijke instanties bij betrokken (NOC*NSF, 2020).

Naast de Sportaanbiedersmonitor heeft het NOC*NSF nog een platform om inzicht te krijgen hoe je er als club of vereniging voorstaat, genaamd clubmetingen. De meting werkt als volgt: als vereniging kun je zelf de scan digitaal invullen. Nadat je als vereniging dit hebt gedaan krijg je direct te zien wat de uitkomsten zijn in vergelijking met het landelijk gemiddelde en het gemiddeld van de specifieke sporttak waarin jij als vereniging of club acteert (NOC*NSF, 2020).

Zoals eerder vermeld geeft de Sportaanbiedersmonitor de kenmerken van vitaliteit weer vanuit het oogpunt van het NOC*NSF. De Sportaanbiedersmonitor bevat een uitgebreide vragenlijst waarin verschillende onderdelen aanbod komen die de vitaliteit van verenigingen in kaart brengen. De volgende kenmerken komen aanbod: accommodatie, beleid, aanbod, kader/personeel, sfeer/identiteit/cultuur, financiën. Leden en nauwbetrokkenen, buurtbewoners, samenwerking met andere sportaanbieders, samenwerken met partijen uit anderen sectoren en gemeente, advies en ondersteuning (Aarts & Bruin de, 2018).

De onderdelen die de volgens het NOC*NSF de vitaliteit van sportvereniging beschrijven kunnen nog verder uitgewerkt worden:

Accommodatie: Bij het kenmerk accommodatie wordt er allereerst gekeken of de vereniging bezig is met duurzaamheid. Verder wordt er onderscheid gemaakt via welke weg er aan duurzaamheid gedaan wordt. Voorbeelden hiervan zijn: afval recycling en zonnepanelen. Daarnaast wordt er ook gekeken of verenigingen gebruik maken van diverse subsidieregelingen die eventueel van toepassing zijn op de accommodatie zoals de subsidieregeling voor 'energiebesparing en duurzame energie

sportaccommodaties'. Als laatste wordt er gekeken of de vereniging gebruik maakt van een gezonde sportkantine of dat een vereniging de overstap wilt maken naar een gezonde sportkantine.

Beleid: om de vitaliteitskenmerk beleid te beschrijven wordt er gekeken of een vereniging beschikt over een missie/visie voor de lange termijn dat breed gedragen wordt binnen de vereniging. Daarnaast wordt er gepeild welke doelen/voornemens of plannen er voor het komende jaar gesteld worden. Als laatste wordt er gekeken naar het toekomstbeeld voor de vereniging op verschillende onderwerpen zoals: ledenbehoud, ledenwerving, financiën, wet-en regelgeving en ongewenst gedrag

Aanbod: Binnen het kenmerk aanbod wordt er gekeken of er wensen en behoeften in kaart worden gebracht van de leden/betrokken en van personen/organisatie in de omgeving om het aanbod van de vereniging te verbeteren. Daarnaast wordt er ook gekeken of verenigingen nieuwe initiatieven ontwikkelen op gebied van sport/spel maar ook op gebieden die niet direct te linken zijn aan sport/spel. Er wordt ook gekeken hoe actief verenigingen zijn met het organiseren van nieuwe activiteiten voor bestaande leden, voor nieuwe/potentiele leden, voor specifieke doelgroepen als 55-plus of mensen met een beperking en als laatste voor niet-leden.

Kader/personeel: Bij dit kenmerk wordt er eerst gekeken naar de samenstelling van het bestuur waar er onderscheid gemaakt wordt tussen man/vrouw, leeftijd en opleidingsniveau. Ook wordt er gekeken naar de beweegredenen van de vrijwilligers en wordt de verhouding tussen vrijwilligers en betaalde krachten in kaart gebracht. Als laatste wordt er gekeken voor welke functies in de breedste zin van het woord er binnen een vereniging vacatures voor zijn. Voorbeelden hiervan zijn: barmedewerkers, trainers, arbitrage en vertrouwenspersonen.

Sfeer, identiteit en cultuur: Allereerst wordt er bij dit kenmerk gekeken naar welke associaties er bij het woord 'sfeer' passen. Daarna wordt de sfeer gemeten binnen de vereniging door dieper in te gaan op: de betrokkenheid van leden, de toegankelijkheid van de vereniging, gezond sportklimaat en het gevoel van veiligheid binnen de vereniging. Ongewenst gedrag speelt ook een belangrijke rol binnen dit kenmerk. Hierbij wordt gekeken of ongewenst gedrag voorkomt en zo ja in welke vorm. Voorbeelden hiervan zijn: Vernieling, verbaal geweld, fysiek geweld, discriminatie en seksuele intimidatie.

Financiën: Bij dit kenmerk gaat het om de huidige financiële positie van de vereniging en het toekomstperspectief daarvan. Ook wordt er dieper ingegaan op welke financiële zorgen er spelen onder verenigingen. Het laatste criteria is de hoogte van de contributie waarbij onderscheid gemaakt wordt in junioren en senioren.

Leden en nauwbetrokkenen: In eerste instantie wordt er gekeken naar het ledenaantal van een vereniging. Daarna wordt er dieper in gegaan op de ontwikkeling van het ledental en de ambitie om te groeien qua ledental. De vereniging is bij het kenmerk 'leden' vitaal als het ledenaantal niet is afgenomen. Dit kenmerk geeft ook weer hoe het ledenbestand is opgebouwd onderscheid wordt er gemaakt in: geslacht en leeftijd. Zo wordt er ook ingegaan op de manier hoe verenigingen nieuwe leden werven.

Buurtbewoners: Het kenmerk buurtbewoners gaat over of verenigingen weleens buurtonderzoek doet naar de wensen en behoeften van de buurt.

Samenwerking met andere sportaanbieders: Binnen dit kenmerk worden de samenwerkingen met andere sportaanbieders in kaart gebracht, dit gebeurt door middel van de frequentie qua aantal samenwerking weer te geven. Daarnaast gaat het hierbij ook om de duurzaamheid van de samenwerking wil een vereniging de huidige samenwerking versterken of juist uitbreiden naar

meerdere samenwerkingen. Het kenmerk geeft ook inzicht bij de positieve en negatieve aspecten van het samenwerken weer.

Samenwerken met andere sectoren en gemeenten: Hier wordt aangegeven of een vereniging een samenwerking aangaat met organisaties uit een andere sector en wat de beweegredenen hiervoor zijn. Ook geeft het een beeld weer met welke organisaties uit andere sectoren verenigingen samenwerken. Voorbeelden hiervan zijn: gemeenten, onderwijs en bedrijven.

Advies en ondersteuning: Dit kenmerk geeft weer over welke onderwerpen verenigingen graag advies zouden willen ontvangen voor nu en in de toekomst. Het geeft ook inzicht in welke partijen verenigingen benaderen om advies en ondersteuning te ontvangen.

Kenmerken Mulier Instituut

Het Mulier instituut is een wetenschappelijk onderzoeksbureau dat opgericht is in 2002. Mulier Instituut heeft als doel om een bijdrage te leveren aan goed onderbouw beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector (Mulier Instituut, n.b.).

Het Mulier Instituut heeft een vitaliteitsindex gecreëerd voor sportverenigingen waarmee in kaart gebracht wordt wat de organisatiekracht en maatschappelijke oriëntatie van verenigingen is. De vitaliteitsindex geeft weer of een vereniging op dit moment en in de toekomst op een correcte manier in staat is om zijn sport(en) aan zijn leden aan te bieden, brengt inzicht in hoe de samenwerking met andere partijen verloopt en meet hoe het op de sportverenigingen is gesteld met gezondheid en normen en waarden (Mulier Instituut, n.b.)

Van Kalmthout & Slot-Heijs beschrijven in de verenigingsmonitor van 2017 (Kalmthout van & Slot-Heijs, 2018) dat de organisatiekracht van sportverenigingen gemeten worden door de vijf hoofdcriteria van de vitaliteitsindex namelijk: kader, financiën, accommodatie, leden en beleid. De vijf hoofdcriteria zullen hieronder verder toegelicht worden:

Kader: Bij het criteria kader wordt er eerst gekeken naar het aantal vrijwilligers en betaalde werknemers binnen een vereniging. Daarnaast geeft dit criteria ook weer of een vereniging beschikt over voldoende vrijwilligers en of verenigingen vacatures open hebben staan voor een functie als vrijwilliger.

Financiën: Bij dit criteria wordt gevraagd of de vereniging een financieel gezonde positie heeft. Andere onderdelen binnen het criteria financiën zijn: elk jaar een positief financieel resultaat, de vereniging heeft een financieel beleid voor de midden-lange termijn en de vereniging heeft in de begroting een kostenpost opgesteld met onverwachte uitgaven.

Accommodatie: In eerste instantie wordt gekeken of verenigingen een eigen sport-accommodatie/complex en kantine hebben. Hierin wordt onderscheid gemaakt of de vereniging de accommodatie/complex huurt van de gemeente of niet. Indien een vereniging het complex huurt van de gemeente wordt gemeten in hoever de vereniging tevreden is over de bereikbaarheid, beschikbaarheid, sociale veiligheid, dienstverlening en betaalbaarheid. Als laatste wordt gekeken of de sportaccommodatie/complex in goede staat zijn met daarbij in acht nemend dat de vereniging nog jaren vooruit kan met de huidige staat van de accommodatie/complex.

Leden: Als er gekeken wordt naar het criteria leden gaat het in eerste instantie om de omvang en het ledenbestand van de vereniging. Bij het ledenbestand wordt er onderscheid gemaakt in: geslacht, leeftijdscategorieën, recreatief/prestatie sporter en leden met een migratie-achtergrond of chronische aandoening/handicap. In dit criteria wordt er ook gekeken naar de mate van betrokkenheid van de leden. De betrokkenheid van leden wordt gemeten door te kijken naar: het gevoel van de leden dat ze betrokken worden bij de vereniging, opkomst bij trainingen/toernooien,

opkomst bij georganiseerde ledenactiviteiten en als laatste of de vereniging specifieke doelgroepen weet te bereiken. Denk bij specifieke doelgroepen aan statushouders of mensen met een handicap. De ontwikkeling van het ledenaantal speelt ook een belangrijke rol. Er wordt gekeken naar het verloop van de leden van de afgelopen 2 jaar en ook wordt er gekeken naar de toekomst van de ontwikkeling van het ledenaantal voor het komende jaar. Hierin wordt ook de ambitie van de vereniging getoetst of de vereniging wil groeien of niet en op welke manier ze willen groeien.

Organisatie/kader: Bij het criteria organisatie/kader gaat het om of een vereniging een beleidsplan opgesteld heeft en wordt er gekeken welke onderwerpen gekoppeld kunnen worden aan de doelstellingen binnen het beleidsplan. Voorbeelden van die onderwerpen zijn: ledenbehoud en werving/behoud van vrijwilligers. Daarnaast wordt er ook in kaart gebracht welke knelpunten verenigingen ondervinden om hun ambities te verwezenlijken. Als laatste wordt er gekeken of verenigingen samenwerkingen aan gaan met andere organisaties en ook of er binnen de vereniging goed samengewerkt wordt tussen bestuur, commissies en vrijwilligers.

De vijf criteria die hierboven beschreven zijn vormen samen de organisatiekracht van een vereniging. Elke criteria heeft een aantal sub onderwerpen en die worden getoetst met een aantal vragen uit een vragenlijst van de verenigingsmonitor. Op elk van deze criteria wordt gescoord, waarbij je maximaal 100 punten kan halen per criteria. Een vereniging scoort een onvoldoende bij het behalen van minder dan 40% van de punten. Een 'matige' score wordt behaald wanneer een vereniging tussen de 40% en 59% scoort van het maximaal aantal te behalen punten, de score 'voldoende' wordt behaald tussen de 60% en 79% en als laatste scoort een vereniging 'goed' met een score van 80% of hoger. De score van alle criteriums worden ingevuld in een scoringsmodel en op basis van de uitkomst van dit model wordt de organisatiekracht van een vereniging bepaald (van Kalmthout & Slot-Heijs, 2017).

Naast de organisatiekracht is ook de maatschappelijke oriëntatie een onderdeel van de vitaliteitsindex. De maatschappelijke oriëntatie wordt beoordeeld aan de hand van de volgende vier criteria: nevenactiviteiten organiseren voor niet-leden, ledenwervingsacties, vernieuwing van sportaanbod en deelname aan maatschappelijke initiatieven.

Nevenactiviteiten: Bij dit criteria wordt gekeken of er neven activiteiten zijn georganiseerd voor niet-leden en zo ja om welke activiteiten dit gaat.

Ledenwervingsacties: Als het gaat om ledenwervingsacties wordt er gekeken of de vereniging zich hiermee bezighoudt en op welke doelgroep zij zich dan richten. Voorbeelden van doelgroepen zijn: jeugd jonger dan 12 jaar of senioren.

Vernieuwen van sportaanbod: In het kader van het vernieuwen van sportaanbod draait het erom of de vereniging nieuw sportaanbod creëert voor haar leden. In dit criteria wordt onderscheid gemaakt in welke mate verenigingen daar mee bezig zijn.

Maatschappelijke initiatieven: Bij maatschappelijke initiatieven wordt in kaart gebracht hoe vaak per jaar verenigingen mee willen werken aan deze initiatieven of zelf een maatschappelijk initiatief op te starten. Daarnaast wordt ook gekeken hoe verenigingen bijdragen aan het voorkomen van ongewenst gedrag of het bevorderen van sportief gedrag.

De vier criteria die hierboven beschreven zijn vormen samen de maatschappelijk oriëntatie van de vereniging. De scores worden op dezelfde manier berekend als bij het onderdeel organisatiekracht.

Verskillende Gemeenten.

Vanuit verschillende gemeenten is er ook gekeken naar de definities en kenmerken van de vitaliteit van sportverenigingen en die zullen hieronder worden beschreven.

Gemeente Arnhem

Het Mulier instituut heeft in opdracht van de gemeente Arnhem onderzoek gedaan naar de vitaliteit van sportverenigingen binnen de gemeente Arnhem. De sportverenigingen in de gemeente Arnhem worden gezien als een aanmerkelijke speler en samenwerkingspartner. Het onderzoek geeft de bevindingen weer qua inzicht in de vitaliteit van de verenigingen en hun maatschappelijke rol binnen de gemeente. Het onderzoek bestaat uit een viertal hoofdcriteria waar sub criteria aangekoppeld zijn, namelijk: Kwaliteit en continuïteit (financiën, sportaanbod, kader, accommodatie, leden), strategie (beleid, financieel beleid), maatschappelijk actief (maatschappelijke verantwoordelijkheid, samenwerking, betrokkenheid) en vrijwilligers (visie, behoud en opleiding) (Brandsema & Kalmthout van, Vitaliteit sportverenigingen Arnhem 2016, 2017).

Brandsema en van Kalmthout (Brandsema & Kalmthout van, Vitaliteit sportverenigingen Arnhem 2016, 2017) geven weer dat een vereniging vitaal is op het gebied van financiën wanneer er jaarlijks een positief financieel resultaat geboekt wordt en er post geboekt wordt voor eventuele onverwachte uitgaven.

Gemeente Schiedam

De gemeente Schiedam wil een vinger aan de pols houden als het gaat om de monitoring van de ontwikkeling van de sportverenigingen die binnen de gemeente vallen. De monitoring vindt plaats door een onderzoek dat uitgevoerd is door het Mulier instituut. Het onderzoek is als volgt vormgegeven: allereerst hanteert de gemeente Schiedam de volgende definitie van vitale sportverenigingen; *een vereniging die continuïteit van de vereniging voor zowel de korte als de lange termijn waarborgt door organisatorisch en financiële gezondheid en daardoor in staat is een bijdrage te leveren aan de sportdoelstellingen en bredere maatschappelijke thema's in de stad* (Brandsema & Kalmthout van, Vitaliteit sportverenigingen Schiedam 2017, 2018). Vanuit de definitie worden verenigingen daarna op de korte en lange termijn beoordeelt op hun organisatorische en financiële gezondheid. De organisatorische en financiële gezondheid zijn daarna verder ontrafeld als acht hoofdcriteria: Leden, accommodatie, strategie en beleid, organisatie, financiën, samenwerking, maatschappelijke betrokkenheid en aanbod. De gemeente Schiedam definieert een vereniging vitaal op het gebied van strategie en beleid als een vereniging een actueel beleidsplan heeft. Daarnaast wordt er ook binnen dat beleidsplan gekeken waar de prioriteiten en doelstellingen liggen (Brandsema & Kalmthout van, Vitaliteit sportverenigingen Schiedam 2017, 2018)

Vergelijking NOC*NSF/Mulier Instituut/ Gemeenten.

Bovenstaand zijn de criteria om de vitaliteit van sportvereniging te meten benoemd vanuit het oogpunt van een viertal organisaties namelijk: NOC*NSF, Mulier Instituut en 2 verschillende gemeenten. In tabel 1 is een samenvatting gegeven van alle organisaties en de criteria. Opvallend is dat de volgende criteria door alle partijen gebruikt worden: leden, organisatie/kader, accommodatie, financiën en strategie/beleid. De criteria maatschappelijke functie, aanbod en samenwerking komen bij drie van de vier partijen aanbod. Sfeer komt bij de helft van de organisaties ter sprake en specifiek het criteria vrijwilligers komt bij één organisatie naar voren.

	Leden	Organisatie/kader	Accommodatie	Financiën	Strategie/ beleid	Maatschappelijke functie	Aanbod	Samenwerking	Vrijwilligers	Sfeer
NOC*NSF	X	X	X	X	X		X	X		X
Mulier	X	X	X	X	X	X				
Arnhem	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Schiedam	X	X	X	X	X	X	X	X		X
Totaal	4	4	4	4	4	3	3	3	1	2

Tabel 1 Vergelijking criteria vitaliteit van sportverenigingen

Conclusie kenmerken vitaliteit van sportverenigingen.

In Figuur 3 is een overzicht zichtbaar van de kenmerken die voortvloeien uit de theorie die de vitaliteit van een sportvereniging beschrijven. Bij het vaststellen van de definitieve kenmerken voor het meten van de vitaliteit zijn de kenmerken gekozen die bij minimaal 3 van de 4 vier partijen gebruikt zijn. Voor de context van dit onderzoek is het noodzakelijk om bij de interviews de vitaliteit van verenigingen ten aan zien van deze kenmerken in kaart te brengen en te ondervragen in hoeverre ze af of samenhangen met de invloed van corona. Onder elk kenmerk staat een specifieke indicator die invloed heeft op de vitaliteit van het kenmerk.

Figuur 3 Kenmerken vitaliteit sportverenigingen

2.2 Corona

In de volgende paragraaf wordt er dieper in gegaan op de variabele corona. De variabele wordt beschreven door middel van literatuur en geeft antwoord op de volgende deelvraag:

Wat is er in de literatuur bekend over Corona? In paragraaf 2.2.2 is een tijdlijn weergegeven waarin de maatregelen binnen Nederland zichtbaar zijn.

2.2.1 Wat is Corona?

Het virus is als eerst ontstaan in de stad Wuhan dat gelegen is in China. Vanuit Wuhan heeft het virus zich verspreidt over de rest van de wereld. In Europa is de brandhaard van het virus ontstaan in de Italiaanse provincie Bergamo. In Nederland is het virus eind februari voor het eerst aan het licht gekomen. In de volksmond wordt vaak de term Coronavirus gebruikt terwijl de officiële benaming COVID-19 is. De ziekteverschijnselen die horen bij het Coronavirus zijn: verkoudheidsklachten, hoesten, benauwd, verhoging/koorts, verlies van reuk en/of smaak. Daarbij komend kunnen personen die corona hebben ook last hebben van: vermoeidheid, algehele pijnklachten, oogpijn, spierpijn, duizeligheid, prikkelbaarheid, buikpijn, misselijkheid en overgeven.

Ook zijn er risicogroepen die een verhoogde kans lopen om ernstig ziek te worden of zelfs te overlijden. De risicogroepen zijn: ouderen boven de 70 jaar, mensen met chronische luchtweg of longproblemen, hartpatiënten, mensen met suikerziekte, mensen met nierziekte, mensen met een verminderde weerstand, mensen met HIV-infectie, mensen met een leverziekte of personen met ernstige overgewicht (RIVM, 2020).

Het virus verspreidt zich door niezen en hoesten. Via het hoesten en het niezen komen bacteriën in de lucht. Als andere mensen deze bacteriën inademen of via zijn handen in de mond, neus of ogen krijgt kunnen zij ook besmet raken met het virus. Indien je besmet raakt krijg je niet direct klachten, maar ontstaan de klachten vaak na 5 of 6 dagen. De tijd die tussen het moment van besmet raken en klachten krijgen zit heet de incubatietijd. De incubatietijd voor het coronavirus ligt tussen de 2 en de 14 dagen, echter is uit het bron- en contactonderzoek gebleken dat 99% van de personen die klachten krijgt dit krijgt binnen de eerste 10 dagen, waardoor de quarantainetijd is aangepast van 14 naar 10 dagen. Je kunt door twee manieren in quarantaine moeten: je bent met een persoon in aanraking geweest die besmet is of je bent naar een land/gebied geweest die aangemerkt staat als risicogebied. Als je het virus onder je leden hebt dan dien je in isolatie te gaan. In isolatie gaan kan op twee manieren: je gaat in thuis isolatie of je dient opgenomen te worden in het ziekenhuis. Je gaat in thuis isolatie wanneer je wel positief getest bent, maar niet tot nauwelijks klachten hebt. Wanneer je in isolatie gaat in het ziekenhuis heb je veel last van de klachten en kan het zelfs voorkomen dat je op de intensive care terecht komt (RIVM, 2020).

Het herstel verschilt per persoon en is ook afhankelijk van de ernst van de klachten die je hebt. Indien je lichte klachten hebt zoals bijvoorbeeld verkoudheidsklachten dan ben je binnen enkele dagen hersteld. Echter wanneer je op de intensive care hebt gelegen dan kan het maanden duren voordat je weer de oude bent. De vuistregel luidt: als je 24 uur geen klachten meer hebt, en het is 7 dagen geleden dat je ziek bent geworden dan kun je in elk geval geen andere personen meer besmetten. Sinds 6 januari 2021 wordt er in Nederland gevaccineerd om het coronavirus tegen te gaan. De overheid heeft een vaccinatiestrategie ontworpen waarin zichtbaar is wie wanneer aan de beurt is om zich te laten vaccineren. Allereerst zijn de acute zorgmedewerkers en medewerkers van verpleeghuizen aan de beurt. Hierna volgen de risicogroepen waarbij de doelgroepen met de meeste risico als eerst gevaccineerd worden en de doelgroepen die minder risico lopen daarna volgen. Als laatste is de burger tussen de 18 en 60 jaar aan de beurt (Rijksoverheid, 2021).

2.2.2 Maatregelen met betrekking tot Corona

Om het Coronavirus te bestrijden heeft het kabinet in Nederland verschillende maatregelen aangekondigd. Allereerst zijn er de basisregels die ten alle tijden in acht genomen dienen te worden waarbij voor bepaalde doelgroepen uitzonderingen zijn. De basisregels zijn: anderhalve meter afstand houden van elkaar, bij klachten blijf je thuis en ga je een coronatest doen, was vaak je handen, hoest/nies in je elleboog en vermijd drukke plekken. Naast de basisregels zijn er ook extra maatregelen genomen die ervoor dienen te zorgen dat het virus onder controle gehouden wordt en dat het virus zich zo min mogelijk kan verspreiden onder de bevolking. Het kabinet bepaalt aan de hand van het reproductiegetal of maatregelen verscherpt of dan wel versoepeld kunnen worden. Het reproductiegetal is een getal dat weergeeft hoe snel het virus zich verspreidt. Beter gezegd: het getal geeft aan hoeveel mensen gemiddeld besmet worden door één persoon met corona (Rijksoverheid, 2020).

De extra maatregelen die het kabinet ingevoerd heeft zijn hieronder zichtbaar in een tijdlijn (Mulier Instituut, 2020). Op het moment van onderzoek was de data tot en met 13 oktober relevant. Het startpunt van de tijdlijn is de eerste bevestigde besmetting in Nederland en die vond plaats op 27 februari.

9 maart: Het kabinet acht het nodig op de volgende basisafspraken te laten intreden namelijk: geen handen schudden, handen wassen, hoesten en niezen in de binnenkant van de elleboog.

12 maart: De basisafspraken worden aangevuld met bij klachten blijf je thuis en hou anderhalve meter afstand van elkaar. Daarnaast wordt er geadviseerd om zoveel mogelijk thuis te werken bij beroepen dat dit kan. Ook worden bijeenkomsten vanaf 100 personen verboden, dit geldt ook voor de sportclubs en sportwedstrijden. Scholen, kinderdagverblijven, horeca, sportclubs en fitnessclubs gaan voor onbepaalde tijd dicht. Dit is het begin van de intelligente lockdown.

17 maart: Het kabinet kondigt een steunpakket aan waarin de regeling Noodmaatregelen Overbrugging voor Werkbehoud (NOW) onderdeel van uit maakt.

23 maart: Op deze dag worden de maatregelen nog strenger. Iedereen wordt dringen verzocht om alleen voor noodzakelijke activiteiten uit huis te gaan. Alle samenkomsten worden verboden, waar wel enkele uitzonderingen ingemaakt worden. Groepsvorming in de publieke ruimtes worden ook verboden. Onder groepsvorming worden drie of meer personen gezien die daarbij de anderhalve meterregel niet in acht nemen. Als laatste geldt dat evenementen met een vergunnings- en meldplicht worden verboden tot 1 juni. Voor de sportsector kondigt het NOC*NSF een corona noodfonds aan van 4 tot 5 miljoen euro. Amateurcompetities worden beëindigd door de KNVB.

29 april: De maatregelen worden door het kabinet deels versoepeld. Kinderen t/m 12 mogen weer in georganiseerd verband gaan sporten in de buitenlucht, wedstrijden blijven nog wel verboden. Jongeren van 13 t/m 18 jaar mogen ook weer gaan sporten in de buitenlucht maar dienen wel de anderhalve meterregel in acht nemen en ook hier zijn wedstrijden nog verboden. Kleedkamers en kantines van de sportverenigingen dienen nog wel gesloten te blijven.

1 mei: Het kabinet kondigt een steunpakket aan voor sportverenigingen. Dit steunpakket bevat 110 miljoen euro.

11 mei: De versoepeling wordt doorgezet. Personen van boven de 18 jaar mogen weer buiten gaan sporten op anderhalve meter afstand met de voorwaarde dat er geen contact plaats vindt. Ook mogen binnen-en buitenzwembanden weer open. Kleedkamers en kantines blijven nog wel dicht.

27 mei: Per 1 juni mogen de jongeren van 13-18 jaar weer sporten zonder dat de anderhalve meter afstand regel geldt. Ook wordt er aangekondigd dat de fitnessclubs, sportscholen en kantines vervroegd opengaan per 1 juli.

1 juni: De horeca gaat weer open voor maximaal 30 personen.

1 juli: Vanaf dit moment mogen alle binnen-en buitensporten weer plaats vinden, dit geldt ook voor het betaald voetbal. Daarnaast mogen contactsporten ook weer beoefend worden zonder de anderhalve meterregel in acht te nemen.

13 oktober: De coronabesmettingen stijgen weer flink en daarmee ook het reproductiegetal. Dit heeft ertoe geleid dat het kabinet weer strengere maatregelen heeft genomen. Thuis mogen er nog maar 3 mensen ontvangen worden. Personen vanaf 13 jaar dienen een mondkapje te dragen in publieke binnenruimtes. De horeca en dus ook sportkantines dienen haar deuren weer te sluiten. Sporten voor kinderen t/m 18 kan nog in teamverband met de kanttekening dat de competities wel stilgelegd zijn. Vanaf 18 jaar mag er op anderhalve meter met maximaal 4 personen tegelijkertijd een sport beoefend worden. De sportscholen en fitnessclubs zijn nog wel geopend.

14 oktober: Vanaf 22:00 gaat Nederland weer in een gedeeltelijke lockdown, waarbij er verwacht wordt dat deze lockdown in december voorbij zal zijn.

23 oktober: Voor het eerst worden er corona patiënten overgeplaatst naar Duitse ziekenhuizen. De patiënten worden overgebracht om de druk op de Nederlandse ziekenhuizen te verminderen.

3 november: De gedeeltelijke lockdown wordt verlengd tot in december. Daarbij gaan ook bioscopen, theaters, musea en dierentuinen dicht. Ook mogen sportscholen geen groepslessen meer geven.

19 november: De bioscopen, theaters, musea en dierentuinen mogen weer open. Ook mogen sportscholen weer groepslessen geven.

1 december: De mondkapjesplicht gaat in.

14 december: De gedeeltelijke lockdown wordt veranderd in een harde lockdown. Dit betekent dat in Nederland de scholen dicht gaan, alle niet-noodzakelijke winkels gaan dicht, binnen mag je maximaal twee personen ontvangen en buiten mag je met maximaal twee personen zijn, alle binnensport locaties sluiten, zeer dringend advies om thuis te werken en geen onnodige reizen te maken.

15 december: Goedkeuring van de vaccins Pfizer en BioNTech.

19 december: Een nieuwe en nog besmettelijkere variant van het corona virus is ontdekt in Engeland.

26 december: De eerste vaccins van Pfizer en BioNTech komen aan in Nederland.

6 januari 2021: Het vaccineren tegen het corona virus is gestart in Nederland als laatste land van Europa. Het corona vaccin Moderna is goed gekeurd.

12 januari 2021: De harde lockdown in Nederland wordt verlengd tot tenminste 9 februari.

2.2.3 Effecten van de maatregelen

In deze paragraaf wordt er dieper ingegaan op wat de effecten van de maatregelen zijn. De effecten van de maatregelen zijn onderverdeeld in diverse dimensies.

Vrije tijd.

De maatregelen die nodig zijn voor het bestrijden van het corona virus zijn van invloed op de vrije tijd van de bevolking. Gemiddeld genomen heeft een persoon van 12 jaar en ouder 44 uur aan vrije tijd in de week (Roester, 2018). Kijkend naar een volle week betekend dat dus dat je ruim een kwart van de week aan vrije tijd te besteden hebt. De getroffen maatregelen zijn van invloed op de vrije tijd en dus ook op een groot deel van het leven. Een voorbeeld van een maatregel die zorgt dat je meer vrije tijd overhoudt is het advies om zoveel mogelijk thuis te werken. Deze maatregel zorgt ervoor dat de reistijd weg valt en die vrijgekomen extra tijd kan besteed worden aan andere activiteiten. Anderzijds zorgt het sluiten van kinderopvang en scholen ervoor dat de vrije tijd van ouders onderdruk kan komen te staan doordat ze zorg moeten bieden voor de kinderen.

De tijd die personen besteden aan vrije tijd wordt vaak gedefinieerd als ontspanning. Ongeveer drie kwart van de vrije tijd brengt een persoon thuis door (Roester, 2018). Veel van de maatregelen hebben geen invloed op de vrije tijd die men thuis besteed. Al zal dit voor het gevoel anders zijn doordat vele activiteiten die buitenshuis plaats vinden niet langer door kunnen gaan. Twee belangrijke vormen van vrijetijdsbesteding staan wel direct onder druk door de maatregelen die genomen zijn: alle sportactiviteiten liggen stil dus is er geen sport op tv en daarnaast is er een beperking op het ontvangen van visite. De restrictie op het ontvangen van personen thuis treft vol het sociale karakter van de vrije tijd. Normaliter heeft een persoon gemiddeld 8 uur per week face-to-face contact met anderen personen dan de gezinsleden (Roester, 2018). Vooral de doelgroep 70-plus en personen met een aandoening worden door de oproep om zo min mogelijk bezoek te ontvangen hard geraakt. Het ontbreken van de sociale contacten kan ertoe leiden dat er meer eenzaamheid ontstaat onder deze twee doelgroepen.

Het beoefenen van sport maakt ook onderdeel uit van de vrijetijdsbesteding. Ongeveer de helft van deze sportbeoefenaars doet dit individueel, waardoor ze kunnen blijven sporten zolang de anderhalve meter maatregel maar intact blijft. De andere helft ondervindt wel flinke hinder doordat de maatregelen ervoor zorgen dat zij niet meer in teamverband kunnen sporten.

Als laatste wordt ook een deel van de vrije tijd besteed aan vrijwilligerswerk. Ongeveer vier op de tien mensen doet aan vrijwilligerswerk (Roester, 2018). Van de vier op de tien doet één op de tien dit voor een sportvereniging. Zonder deze vrijwilligers is het verenigingsleven ondenkbaar. Nu de sportverenigingen gesloten zijn gaat dit ten koste van het vrijwilligers werk. Voor de vrijwilligers zelf betekent dit dat het sociaal contact afneemt en er een deel van de intrinsieke motivatie wegvalt, doordat de vrijwilligers er nu niet meer toe doen voor de verenigingen. Daarnaast blijft het de vraag in hoeverre personen weer terug zullen keren bij de vereniging en zich weer gaan verbinden als vrijwilliger als zij al weken of maanden niet meer bij de vereniging komen.

Economisch.

Werk biedt mensen veel mogelijkheden namelijk: sociale contacten, ontplooiing, geld verdienen, zelfvoldoening en afleiding van tegenslagen. Door de corona crisis komen deze mogelijkheden voor bepaalde mensen in gevaar of vallen zelfs weg. Op dit moment zijn meer mensen dan gebruikelijk hun baan kwijtgeraakt en zijn er ook meer ondernemingen failliet gegaan. Het einde hiervan is nog niet inzicht en het vermoeden bestaat dan ook dat in de toekomst dit nog voor veel meer personen/ondernemingen zal gelden (CPB, 2020). De personen die op dit moment het meest geraakt worden zijn personen die een tijdelijk contract, een nul urencontract, in hun proeftijd zitten of aan seizoenswerk doen. Ook lijken zij op dit moment het minst beschermd te worden door de maatregelen die genomen zijn vanuit het kabinet om de werkgelegenheid te beschermen (Commissie Regulering van Werk, 2020). Kijkend naar de sectoren zijn de sectoren waar veel flexwerkers aan het

werk zijn vooral hard getroffen, denk hierbij aan de horeca. Daarnaast wordt het een stuk lastiger om op dit moment aan een baan te komen als je de arbeidsmarkt wilt betreden.

Uit onderzoek van Enghersen dat uitgevoerd is in Rotterdam (Engsbergen & Wentink, 2020), blijkt dat nu al een klein deel van de deelnemers zijn of haar baan is kwijtgeraakt en dat een kwart van de zzp'ers en flexwerkers een daling ziet van haar inkomsten door de huidige crisis. Zoals eerder beschreven wordt de horeca hard getroffen daarnaast worden ook de culturele sector en de schoonmaakbranche getroffen. Vele werknemers lopen het risico dat ze hun baan verliezen doordat hun werkzaamheden grotendeels stilliggen.

De eerste uitkomsten van het onderzoek dat uitgevoerd is door Enghersen wordt bevestigd door onderzoek dat is uitgevoerd door het CBS in september 2020 (CBS, 2020). Sinds de komst van de coronacrisis is de werkloosheid onder onze bevolking gestaag gestegen met augustus als toppunt. In september was 4,4% van de beroepsbevolking werkloos, dat komt neer op 413.000 personen. Vergeleken met de maanden ervoor is de stijging afgevlakt. Eerder kwamen er 3000 werklozen per maand erbij. Kijkend per leeftijdsgroep is de daling onder jongeren met de leeftijd 15 tot 25 jaar relatief groot. In februari werkten 1,4 miljoen jongeren nog waar dat in april nog minder dan 1,3 miljoen was. Kijkend naar het cijfer van september zit dit getal nog op 1,3 miljoen. Voor de leeftijdsgroep van 25-tot 45-jarigen had 3,65 miljoen mensen een baan en dat is licht gedaald naar 3,64 miljoen mensen in april. Als laatste blijft de leeftijdsgroep van 45-tot 75-jarigen over, zij zijn van 4,01 miljoen werkenden in februari gedaald naar 3,97 miljoen werkende in april.

Ook het aantal vacatures dat beschikbaar zijn leidt onder het corona virus. In het eerste halfjaar van 2020 is het aantal openstaande vacatures met maar liefst 30% gedaald. Kijkend naar welke sectoren het hardst geraakt worden in het eerste halfjaar van 2020 zijn: in de handel (afgenomen met 20.000), horeca (afgenomen met 14.000) en de zakelijke dienstverlening (afgenomen met 13.000).

Om de werkgelegenheid niet verder te laten dalen heeft het kabinet een steunpakket bedacht genaamd de NOW-regeling. Werkgevers kunnen een beroep doen op deze noodmaatregel indien zij door het coronavirus kampen met een omzetverlies van tenminste 20%. Via het UWV kunnen zij een aanvraag doen voor een tegemoetkoming van de loonkosten (Rijksoverheid, 2020). Werkgevers ontvangen dan een voorschot. Belangrijke kanttekening hierbij is dat werkgevers geen werknemers mogen ontslaan om bedrijfseconomische redenen. Indien je als werkgevers toch iemand ontslaat om bedrijfseconomische redenen dan word je als werkgever gekort in het ontvangen bedrag en dien je dit terug te betalen. Doordat de crisis aanhoudt is de NOW-regeling al meerdere keren verlengd. Bij de eerste NOW-regeling kwamen ruim 160.000 aanvragen binnen.

Sport.

De maatregelen zorgen ervoor dat de sportsector deels of helemaal stilgelegd wordt. In de beginfase dat het virus in Nederland kwam werden alleen regionale maatregelen genomen, waardoor in Noord-Brabant in eerste instantie alleen de sportevenementen stil gelegd werden. De regionale uitpak werd steeds meer uitgebreid. Zo werd het EK-voetbal verplaatst van 12 juni 2020 naar de zomer van 2021 en werd de Grand Prix van Zandvoort ook met één jaar uitgesteld. Ook is er een ander groot wereldwijd evenement namelijk de Olympische Spelen dat gehouden werd in Tokyo een jaar verplaatst. Daarbij werd ook een deel van de topsport in Nederland kort stil gelegd, echter kregen zij al vrij snel een beschermede status waardoor ze alsnog door konden sporten met strikte regels.

Een andere sport setting die juist geprofiteerd heeft van de coronacrisis is de ongeorganiseerde sport. Onder de ongeorganiseerde sport verstaan we een individu of een groep die zelf in de openbare ruimte sporten, zonder tussenkomst van een sportaanbieder. Doordat sportverenigingen en sportscholen gesloten waren zijn veel meer mensen ongeorganiseerd gaan bewegen en/of sporten. Denk hierbij aan wandelen, hardlopen of mountainbiken door de natuur. Deze

veronderstelling wordt ook bevestigd in de tweede monitor van sport en corona. Waar sporten in verenigings- commercieel verband juist afnam aan het begin van de corona crisis, was een flinke stijging zichtbaar in het ongeorganiseerd sporten. In april is de grootste piek zichtbaar van maar liefst 51% dat ongeorganiseerd sport. Gedurende periode liep dit langzaam terug naar 39% in september (Van Eldert, Nafzger, & Van der Poel, 2020b).

Gezondheidseffecten.

De maatregelen hebben ook invloed op de leefstijl van de mens. De maatregelen kunnen ervoor zorgen dat een persoon meer belemmeringen ervaart om een gezonde leefstijl te hanteren. Voor een ander persoon kan het ertoe leiden dat diegene juist meer motivatie ervaart om een gezonde leefstijl te hanteren. Zoals eerder aangegeven zijn Nederlanders al minder gaan sporten. Het eetgedrag van onze bevolking is niet tot nauwelijks veranderd. Ongeveer 73% geeft aan dezelfde eetpatroon te hanteren en ongeveer 12% geeft aan gezonder te zijn gaan eten. 15% van de Nederlanders geeft aan ongezonder te zijn gaan eten (RIVM, 2020). De cijfers uit de tweede monitor van sport en corona geven een iets positievere ontwikkeling weer. Van de Nederlanders geeft namelijk 14% aan gezonder te zijn gaan eten. Vergeleken met de eerste monitor is dat een lichte stijging. Daarnaast geeft 8% maar aan ongezonder te zijn gaan eten. Vergeleken met de eerste monitor is dat een daling. 78% van de Nederlanders heeft hetzelfde eetgedrag aangehouden (RIVM, 2021).

Het alcoholgebruik is bij één op de vijf Nederlanders afgenomen en ongeveer 15% is juist meer gaan drinken. De tweede monitor van sport en corona laat een iets positiever beeld zien als het gaat om het alcohol gebruik. Bij de tweede monitor is nog maar 8% meer gaan drinken en is het aantal verminderde alcohol drinker gelijk gebleven vergeleken met de eerste monitor van sport en corona (Van Eldert, Nafzger, & Van der Poel, 2020b). Kijkend naar de rokers van de samenleving is er een stijging zichtbaar, namelijk 33% is meer gaan roken. Daar tegenover staat dat 13% minder is gaan roken. Uit onderzoek van het RIVM komt een andere opvallende constatering naar voren en dat is dat 17% meer probleem ervaart met slapen (RIVM, 2020). Het aantal rokers is gelijk gebleven in de tweede monitor van sport en corona.

Naast de leefstijl staat het mentaal welbevinden ook centraal. De coronacrisis veroorzaakt echter ook stresssituaties die een negatieve invloed kunnen hebben op de gezondheid. De maatregelen zorgen er namelijk voor dat de vrijheid die je als persoon had beperkt wordt. 25% van de volwassen Nederlanders voelt zich meer angstiger dan voor de periode dat de coronamaatregelen ingevoerd werden. Ook voelen volwassenen zich somberder en meer gestrest. Voor kinderen geldt zij eerder geïrriteerd, gestrest of onrustig zijn (Mulier Instituut, 2020). De tweede monitor van sport en corona (Van Eldert, Nafzger, & Van der Poel, 2020b) geeft een beter beeld weer wat de gevolgen zijn van corona op ons mentaal welbevinden. Vooral de jongeren tot 35 jaar lijken hiervan veel last te hebben. Maar liefst 74% geeft aan hierdoor klachten te hebben gehad. Deze klachten komen voort uit: gebrek aan contacten, spontaniteit en zekerheid. Naar mate de crisis voortdurend zal zijn er meer jongeren met klachten bij komen. Voor volwassenen geeft de tweede monitor van sport en corona inzicht dat 24% zich angstiger voelt, 25% gestrester en 27% zich somberder. Daarnaast heeft 15% last van slecht slapen en voelt 21% zich eenzamer.

2.3 Invloed van Corona op sportverenigingen.

In de volgende paragraaf wordt er dieper in gegaan op wat de invloed is van corona op sportverenigingen. Deze relatie wordt beschreven door middel van literatuur en geeft antwoord op de volgende deelvraag: *Wat is de invloed van Corona op de sportverenigingen?*

De monitor sport en corona heeft de basis gevormd voor het onderzoek waarbij op een later moment de gegevens van de monitor sport en corona II zijn toegevoegd. De gegevens van de tweede monitor zijn niet meegenomen in de verdere uitwerking van het onderzoek. De gegevens zijn wel relevant waardoor deze alsnog zijn toegevoegd aan dit hoofdstuk.

Sport- en beweeggedrag

Met de komst van Corona zijn er diverse maatregelen getroffen om het virus in te dammen. De maatregelen hebben invloed op het sport- en beweeggedrag van de samenleving. Het NOC*NSF concludeert dat er in April 2020 wekelijks 1,7 miljoen Nederlanders van boven de 18 jaar minder zijn gaan sporten dan voorheen (Nederlands Olympisch Comité* Nederlands Sport Federatie, 2020). In februari 2020 toen de corona maatregelen nog niet van kracht waren sportte 74% van de Nederlanders boven de 18 jaar minimaal één keer per maand en deed 66% dat minstens vier keer per maand. Vanaf het moment dat de maatregelen ingevoerd werden, daalde deze percentages naar respectievelijk 68% en 55% (Mulier Instituut, 2020). Het RIVM heeft bekend gemaakt dat deze **afname in sport- en beweeggedrag** voort zal duren zolang de coronamaatregelen blijven gelden. In de tweede monitor van sport en corona (Van Eldert, Nafzger, & Van der Poel, 2020b) waarbij de maatregelen versoepeld zijn is een stijging te zien van de personen die minstens vier keer per maand sporten. Dit percentage is gestegen van 55% naar 61% in juni en 66% in september en daarmee is het cijfer weer terug op niveau voor aanvang van de coronacrisis in februari (Van Eldert, Nafzger, & Van der Poel, 2020b). De grootste groep personen die minder beweegt zijn de personen die gedwongen door de maatregelen verplicht thuis moeten werken. Dit wordt vooral veroorzaakt door het wegvallen van het fietsen naar het werk of de lunchwandeling. De beweging die deze personen nu te kort komen wordt niet op een ander moment ingehaald (Dekhuijzen, 2020). Daarbij komt ook dat wanneer het advies om thuis te werken opgeheven wordt er meer mensen thuis zullen blijven werken door de positieve ervaring hiermee (IenW, 2021).

Kinderen worden harder getroffen door de maatregelen. De maatregelen hebben er namelijk voor gezorgd dat in april 2020 42% van de kinderen en jongeren tussen de 5-18 jaar vier keer of vaker per maand sportte. Vergeleken met de maand maart was dit 61% en met de maanden januari en februari was dit zelfs nog 78% (Nederlands Olympisch Comité* Nederlands Sport Federatie, 2020). De maatregelen zorgen dus voor een sterke daling van de sportdeelname cijfers onder kinderen en jongeren. In de tweede monitor van sport en corona wordt aangegeven dat het percentage van 42% in april gestegen is naar 77% en dat is vergelijkbaar met het niveau van voor aanvang van de coronacrisis (Van Eldert, Nafzger, & Van der Poel, 2020b).

De afname van de beoefening van sport is vooral te verklaren doordat sportverenigingen geraakt zijn door de maatregelen. Sporten en activiteiten die in de buitenlucht beoefend worden niet tot nauwelijks geraakt door de maatregelen. De stijging van het percentage is te verklaren door de versoepelde maatregelen waardoor en bij alle verenigingen weer gesport kon worden.

Verenigingsactiviteiten.

Een van de maatregelen om het coronavirus te bestrijden was het sluiten van de sportaccommodaties. Met als direct gevolg dat de verenigingsactiviteiten stil zijn komen te liggen. Onder verenigingsactiviteiten verstaan we de volgende activiteiten: trainingen/lessen, wedstrijden/competities, toernooien en niet-sportactiviteiten zoals feesten, kampen, rommelmarkten en quizavonden (Mulier Instituut, 2020).

De sluiting van de sportaccommodaties hebben bijna alle sportverenigingen in Nederland geraakt. Ondanks dat alle verenigingen geraakt zijn zit er wel een verschil in qua impact van de gevolgen per sporttak. Veldsportverenigingen zoals bijvoorbeeld voetbal, hockey en tennis, geven aan een groot gedeelte van de jaarlijkse activiteiten te zullen gaan missen door de sluiting van de **accommodaties** in het voorjaar. Medio mei 2020 hebben buitensportvereniging hun activiteiten minimaal weer kunnen oppakken doordat de jeugd weer mocht gaan trainen. Voor binnensportverenigingen pakken de maatregelen drastischer uit doordat medio juni 2020 de binnensportaccommodaties nog steeds gesloten moeten zijn. Dit zorgt ervoor dat binnensportverenigingen bijna geen enkele activiteit uit kan voeren. Landelijk gezien geeft twee derde van de verenigingen aan dat ze deze gemiste

verenigingsactiviteiten later in het jaar ook niet kunnen inhalen. Dit zorgt ervoor dat verenigingen **inkomsten** gaan missen, het risico lopen dat de **ledenbinding** mogelijk verdwijnt en dat het **werven van nieuwe leden** moeilijk verloopt.

Ledenontwikkeling en ledenbinding.

De maatregelen hebben naar verwachting ook gevolgen voor de **ledenontwikkeling** van sportverenigingen. Door de sluiting van de sportaccommodaties verwacht 45% van de verenigingen minder nieuwe leden. Daarnaast kunnen ook veel leden **wervingsacties** niet doorgaan zoals bijvoorbeeld open dagen. Normaal gesproken zouden open dagen nieuwe leden moeten opleveren. Dit heeft ook weer gevolgen voor het nieuwe seizoen waardoor verenigingen minder **contributie** kunnen innen en het is ook aannemelijk dat de **kantine opbrengsten** en leselden af zullen nemen. 21% van de verenigingen schept de verwachting dat bestaande leden hun **lidmaatschappen** op zullen gaan zeggen vanwege corona. Dit doordat bestaande leden mogelijk een andere invulling hebben gevonden voor hun trainingsavond en/of vanwege de angst om het virus zelf te krijgen via contact momenten die mogelijk plaats vinden tijdens het beoefenen van de sport. Daartegenover staat dat 42% van de verenigingen verwacht dat de leden lid blijven tijdens de coronacrisis. Sportverenigingen die te maken hebben met een sport dat op een veld gespeeld dient te worden hebben het minst vertrouwen dat ze hun leden kunnen behouden (Mulier Instituut, 2020).

Aan de andere kant denken verenigingen (26%) dat de coronacrisis bijdraagt aan meer **solidariteit** van haar leden om zich in te zetten voor de vereniging. Verenigingen kaarten dit aan doordat het gemis van het verenigingsleven door de maatregelen de vereniging meer gewaardeerd zal gaan worden. Hiertegenover staat dat 24% van de vereniging juist niet verwacht dat de solidariteit onder haar leden toeneemt. Dit komt doordat leden elkaar niet ontmoeten en ook niet meer samen sporten, waardoor de sociale contacten verminderd en de **binding** tussen de leden verloren gaat. De samenhang binnen de vereniging kan hierdoor in het gedrang komen. Ook komt naar voren dat de coronacrisis veel druk uitoefent op de schouders van de **vrijwilligers** en dat de **bestuurbaarheid** van verenigingen onder druk komt te staan. Statistisch gezien geven 9% van de verenigingen aan dat de bestuurbaarheid daadwerkelijk in het gedrang komt doordat bestuurders/vrijwilligers elkaar niet fysiek kunnen ontmoeten. Verenigingen geven ook aan dat de crisis juist uitnodigt om op een creatieve manier met elkaar in contact te komen (Mulier Instituut, 2020)

Financiële huishouding.

De maatregelen die genomen zijn hebben ook invloed op de financiële positie van verenigingen. Vanuit de overheid zijn er wel **noodmaatregelen** opgesteld waar sportverenigingen gebruik van kunnen maken. 70% van de verenigingen geven aan dat zij voorlopig aan de **financiële verplichtingen** kunnen voldoen, zonder gebruik te maken van de noodmaatregelen. Die 70% zijn vooral verenigingen die een kleine begroting hebben of geen eigen accommodatie/kantine hebben. De vuistregel in deze situatie luidt: hoe groter de begroting van de vereniging, hoe lastiger verenigingen het krijgen om aan hun financiële verplichtingen te voldoen. Zoals eerder al aangegeven speelt het ook mee dat verenigingen minder inkomsten binnenkrijgen doordat de verenigingsactiviteiten niet tot nauwelijks door kunnen gaan. Verenigingen die **betaalde werknemers** in dienst hebben vrezen het meest dat zij uiteindelijk niet aan hun financiële verplichting kunnen voldoen. Het percentage loopt op van 3% in het begin van april tot in de zomer waar 16% denkt niet meer aan hun verplichting te kunnen voldoen (Mulier Instituut, 2020). Een van de redenen dat verenigingen zich zorgen maken over hun financiële verplichtingen komt voort dat verenigingen schatten dat zij tot en met juli 2020 28% van de jaarlijkse begrote inkomsten mislopen (Hoeijmakers & Van Kalmthout, 2020). Dit percentage loopt wel uiteen van 22% bij sporten die in de zaal beoefend worden tot 28% bij sporten die op het veld beoefend worden. Vele grote verenigingssporten zitten tijdens de periode tot en met juli aan het einde of aan het begin van het seizoen, waarbij vaak vele activiteiten georganiseerd worden en dus veel omzet gedraaid wordt. Dit zijn voornamelijk kantine omzetten. De contributiegelden lopen wel gewoon door, echter is het de vraag hoeveel leden een vereniging

kwijtraakt doordat het verenigingsleven zolang heeft stilgelegen. Voor het huidige seizoen zijn de contributiegelden wel geïnd, maar het is onduidelijk hoe dat in de toekomst eruit gaat zien. Aangezien het einde van de maatregelen nog niet in zicht zijn ligt het in de lijn van verwachtingen dat steeds meer verenigingen in een benaderde positie terecht gaan komen qua financiële huishouding

Met de gedachten dat de verenigingen een zware tijd tegemoet gaan in ons achterhoofd geeft 6% van de verenigingen begin april aan dat zij door de coronamaatregelen het **voorbestaan** van de vereniging in gevaar komt. Daarbij komt dat 34% van de verenigingen aan geeft dat het voorbestaan in gevaar komt als de maatregelen langer duren dan 1 augustus. Kanttekening die hierbij geplaatst dient te worden is dat dit gaat om grote verenigingen en verenigingen die een eigen accommodatie en kantine in beheer hebben. Toch hebben verenigingen ook vertrouwen in hun eigen **veerkracht**. Maar liefst 67% van de verenigingen geeft aan vertrouwen te hebben in hun eigen veerkracht. Veerkracht staat voor in hoeverre de vereniging de impact van de coronacrisis kan verzwelgen om terug te keren naar de oorspronkelijke situatie van voor de crisis (Mulier Instituut, 2020)

Overlevingsstrategieën.

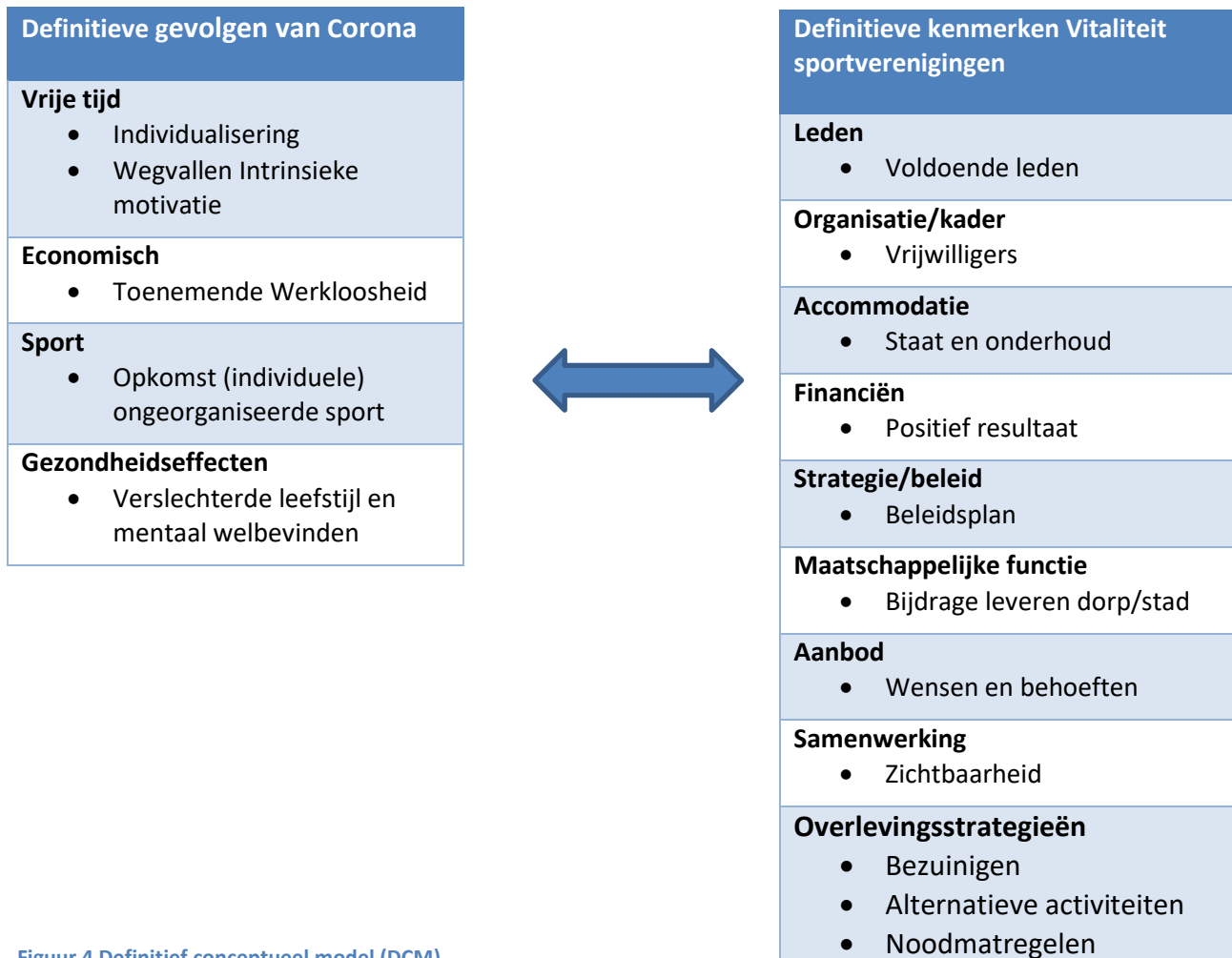
Om de coronacrisis te overleven geeft een groot gedeelte van de sportverenigingen in Nederland (79%) aan te gaan **bezuinigen**. Verenigingen die gebruik maken van een gehuurde accommodatie verwachten te kunnen gaan bezuinigen op de huur (40%), vrijwilligersvergoeding (30%), energielasten (24%) en clubactiviteiten (25%). Verenigingen die een eigen accommodatie en kantine in beheer hebben geven aan te kunnen gaan bezuinigen op de kantine-inkoop (67%), energielasten (59%), vrijwilligersvergoeding (34%) en clubactiviteiten (29%). Ook geeft een groep verenigingen aan dat zij niet kunnen gaan bezuinigen op hun kostenposten, dit gaat om 21% van de verenigingen.

Naast bezuinigen zijn verenigingen nog met andere initiatieven gekomen om te kunnen overleven. Een kwart van de verenigingen is begonnen met het aanbieden van **alternatieve activiteiten**. De meest voorkomende initiatieven zijn: tips voor thuistraining, trainingsfilmpjes, online competities of mogelijkheden om de sport te beoefenen, challenges en online trainingen/work-outs. De verenigingen die deze activiteiten opstarten willen zo de binding met de leden behouden, de leden een kans te geven om via deze activiteiten fit te blijven en zorgen dat de sociale contacten overeind blijven. Om te overleven kijken sporten die vooral binnen uitgevoerd worden naar de mogelijkheid om de **sport te verplaatsen** naar de buitenlucht (Mulier Instituut, 2020).

Een andere manier om te overleven als vereniging is om gebruik te maken van verschillende noodmaatregelen die door de overheid gefaciliteerd worden voor de verenigingen. Het steunfonds van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft een omvang van 110 miljoen euro, waarvan 90 miljoen euro bedoeld is voor gemeenten om het verlies aan huurinkomsten te compenseren, indien de gemeente de huur van de periode maart tot juni kwijtscheldt. Daarnaast is er ook de Stichting Waarborgfonds Sport (SWS). Deze stichting verstrekt normaal gesproken borgstellingen aan banken voor sportverenigingen die hinder ondervinden met het verkrijgen van een bancaire lening voor bepaalde faciliteiten ten behoeve van de accommodatie. Echter kan sinds 1 mei 2020 de SWS ook borginstellingen uitgeven aan sportverenigingen die in nood komen qua financiële huishouding. Hierbij gaat het dan om leningen die uitsluitend bedoeld zijn om ervoor te zorgen dat de schade op de begroting van de gesloten verenigingen opgevangen wordt (Mulier Instituut, 2020)

2.4 Conclusie

Om antwoord te geven op de theoretische hoofdvraag is het definitief conceptueel model weergegeven in figuur 4. In het definitief conceptueel model is een weergave zichtbaar van de uiteengerafelde variabelen met daarbij het verband tussen beide. De theoretische hoofdvraag luidt: *Wat is er vanuit de theorie bekend over vitaliteit van de sportverenigingen en de invloed van corona op sportverenigingen en het verband hiertussen?*

Figuur 4 Definitief conceptueel model (DCM)

Het antwoord op de theoretische hoofdvraag luidt: De definitieve kenmerken van de vitaliteit van een sportvereniging zijn: leden, organisatie/kader, accommodatie, financiën, strategie/beleid, maatschappelijke functie, aanbod en samenwerking. De overlevingsstrategieën zijn toegevoegd aan de kenmerken van vitaliteit. De gevolgen van corona zijn onderverdeeld in vier verschillende categorieën: vrije tijd, economisch, sport en gezondheidseffecten. Er lijkt een verband te zijn tussen de gevolgen van corona en de vitaliteitskenmerken. Uit de theorie blijkt bijvoorbeeld dat een vereniging verwacht dat een andere vrije tijds invulling van de leden ervoor zorgt dat het ledenaantal daalt bij de vereniging. Dit heeft ook weer gevolgen voor de financiën van een vereniging.

Vanuit de theorie is er wel iets bekend over het verband tussen beide variabelen, maar de causaliteit hiervan is nog niet getoetst. Daarom wordt de causaliteit meegenomen in het empirische gedeelte van het onderzoek. Dit is gedaan door de meningen van de respondenten te inventariseren tussen beide variabelen. In hoofdstuk 3 wordt een beschrijving van de onderzoeksmethode weergegeven.

3. Methode.

In dit hoofdstuk wordt de methode toegelicht. Hierin wordt beschreven hoe het empirische gedeelte van het onderzoek vorm krijgt en tot stand is gekomen. In §3.1 wordt beschreven wat voor type onderzoek het is. In §3.2 wordt toegelicht wie de onderzoekspopulatie en de onderzoeksgroep zijn. Daarna komt in §3.3 het meetinstrument aanbod. In §3.4 wordt de methode van dataverzameling toegelicht. Daarna wordt in §3.5 de methode van data-analyse besproken en tot slot wordt in §3.6 de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek beschreven.

3.1 kwalitatief onderzoek.

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van interviews om de noodzakelijke kwalitatieve gegevens te verkrijgen. Bij kwalitatief onderzoek gaat het om de achterliggende mening van de respondent. Bij kwantitatief onderzoek staan de cijfers die voortvloeien uit onderzoek door middel van enquêtes centraal. Er zijn verschillende manieren om kwalitatief onderzoek te doen twee voorbeelden daarvan zijn interviews en observaties. In dit onderzoek staat semigestructureerde interviews centraal die met individuele personen zijn afgenomen. Om het interview goed te laten verlopen is er een interviewschema gebruikt waarin vooropgestelde vragen vermeld staan.

Er is gekozen voor kwalitatief onderzoek omdat het onderzoek dient als een verkennend onderzoek over de zichtbaarheid van de gevolgen van corona bij sportverenigingen. In paragraaf 1.1.4 is aangegeven dat het een actueel thema is, en daarom is het nog niet duidelijk wat de invloed is van corona op de vitaliteit van sportverenigingen. De gedachten van de respondenten over het onderwerp kunnen niet in cijfers uitgedrukt worden en daarom is er gebruikt gemaakt van interviews. Zo zijn de meningen en gedachten van de respondenten het beste naar voren gekomen. Door het inzetten van de interviews wordt er een antwoord gegeven op de empirische vraagstelling, met als hoofdvraag: *Wat is de mening van de onderzoekseenheden over de invloed van corona op de vitaliteit van sportverenigingen?*

3.2 onderzoekspopulatie en onderzoeksgroep

De onderzoekspopulatie van dit onderzoek zijn binnen en buiten sportverenigingen in de provincie Gelderland. Er is gekozen voor zowel binnen als buiten sportverenigingen omdat bepaalde kenmerken van vitaliteit bij zowel binnen als buiten sportverenigingen anders vertegenwoordigd zijn.

Naam	Functie	Organisatie
[REDACTED]	Voorzitter	[REDACTED]
[REDACTED]	Voorzitter	[REDACTED]
[REDACTED]	Voorzitter	[REDACTED]
[REDACTED]	Voorzitter	[REDACTED]
[REDACTED]	Voorzitter	[REDACTED]
[REDACTED]	Voorzitter	[REDACTED]
[REDACTED]	Interim-Voorzitter	[REDACTED]
[REDACTED]	Voorzitter	[REDACTED]
[REDACTED]	Voorzitter	[REDACTED]
[REDACTED]	Voorzitter	[REDACTED]

Tabel 2 Respondenten

In tabel 2 is te zien wie de respondenten van dit onderzoek zijn. Voor het kiezen van de respondenten is er contact geweest met mijn begeleider Jasper van Houten van Transferpunt Sport. Allereerst is er onderscheid gemaakt in binnen en buiten sportverenigingen. Daarna is er gekeken dat diverse takken van sport vertegenwoordigd worden en dus niet één specifieke tak van sport. Een ander selectiecriteria is dat niet alle sportverenigingen uit dezelfde gemeente komen en dus geografisch verspreid liggen. Vanuit TPS was het gewenst om aan de hand van deze selectiecriteria allereerst respondenten te vinden vanuit eerdere samenwerkingen. Negen van de tien respondenten komt voort uit eerdere samenwerking met TPS. Één respondent is niet afkomstig uit een eerdere samenwerking met TPS. Om uitspraak te doen over deze populatie zijn er tien interviews afgenomen. De respondenten zijn koud benaderd via de mail of de respondenten zijn warm benaderd via een senior-adviseur van TPS.

3.3 meetinstrument

Zoals eerder aangegeven zijn er in dit onderzoek interviews afgenomen. In §2.4 is het definitief conceptueel model weergegeven. In het definitief conceptueel model zijn diverse dimensies benoemd die voortvloeien uit het theoretisch kader. De dimensies vanuit het definitief conceptueel model zijn het kader voor het interviewschema. Dit zorgt ervoor dat alle dimensies aanbod zijn gekomen in het interview en dus gemeten zijn. Het interview is uitgevoerd door middel van de cardsorting methode. Dit houdt in dat er door middel van een conceptueel model een interviewschema gemaakt is, waarin alle dimensies van het definitief conceptueel model aanbod zijn gekomen. De dimensies zijn uiteengehaald in diverse indicatoren. De indicatoren van de vitaliteit van sportverenigingen en de indicatoren van corona zijn dus gemeten.

Zoals eerder aangegeven wordt er gebruikt gemaakt van de cardsorting methode bij het afnemen van de interviews. Het interviewschema bevat 2 onderdelen namelijk: de vitaliteit van verenigingen en de gevolgen van corona. Binnen het onderdeel vitaliteit van verenigingen zijn er drie verschillende situaties behandeld namelijk: de kenmerken van vitaliteit ten opzichte van de verenigingen voor corona, tijdens corona en het toekomstperspectief. De respondent heeft hiervoor acht verschillende kaarten gekregen waarop het kenmerk staat met een korte toelichting. Als eerst is er gevraagd of de respondent vragen heeft met betrekking tot de acht kenmerken. Indien er geen vragen zijn is de respondent gevraagd om de kaarten met daarop de kenmerken te sorteren in hoeverre er qua kenmerk voor de coronacrisis sprake is van een probleem bij de vereniging. Het kenmerk waar het meeste sprake van is werd bovenaan aangelegd en het kenmerk waar het minste sprake van is werd onderaan gelegd. De kenmerken waarvan totaal geen sprake was of waarvan de respondenten niet wisten of er sprake van was, is aan de kant gelegd. De respondent is gevraagd hardop te denken wanneer hij de volgorde bepaalde. Wanneer de respondent de volgorde bepaald had werden er een vervolgvragen gesteld, deze zijn ook terug te vinden in het interviewschema (bijlage 1). Een voorbeeld van een vervolgvraag is: 'kunt u dit toelichten?'.

Het twee onderdeel van het interview bestond uit vragen met betrekking tot de gevolgen van corona. Ook hierbij werd er gebruik gemaakt van de cardsorting methode. Bij dit onderdeel kreeg de respondent vier kaarten met daarop gevolgen die corona met zich meebrengt. Op elke kaart stond een korte toelichting van het gevolg van corona. De respondent werd gevraagd om ook deze kaarten te sorteren. Het sorteren gebeurde op basis van de mate waarin de respondent ervaarde dat het gevolg van corona van invloed was op de vereniging. De respondent moest het kenmerk waar het meeste sprake van is bovenaan leggen en het kenmerk waar het minste sprake van was onderaan leggen. De kenmerken waarvan totaal geen sprake was of waarvan de respondent niet wist of er sprake van was werd aan de kant gelegd.

Indien het interview op locatie afgenomen werd dan werden er foto's gemaakt van de diverse volgordes van kenmerken/gevolgen die door de respondent waren bepaald. Wanneer het interview online plaats vond werd het interview opgenomen met toestemming van de respondent.

3.4 methode dataverzameling

Voor het verzamelen van de data is zoals eerder beschreven gebruik gemaakt van een vast interviewschema die bij alle respondenten uitgezet werd. De interviews zijn allemaal opgenomen zodat deze op een later moment teruggeluisterd kunnen worden.

De data is voortgekomen uit de semigestructureerde interviews. Bij semigestructureerde interviews is er de mogelijkheid tot doorvragen vandaar dat er voor deze methode gekozen is. De respondenten zijn benaderd middels een mail die in bijlage 2 te lezen is. In de mail is uitleg gegeven over het doel van het onderzoek en de vraag of ze willen deelnemen aan het onderzoek. Ook werd er uitgelegd waarom specifiek zij als respondent benaderd zijn. Bij goedkeuring werd er een afspraak ingepland met de respondent. Bij het maken van de afspraak werd er rekening gehouden met de maatregelen vanwege het coronavirus. De respondent kreeg de keuze om het interview online te laten plaatsvinden of op één locatie naar keuze. Bij een locatie naar keuze diende de ruimte afgesloten te zijn waardoor er geen afleiding was van andere personen.

Naam	Organisatie	Duur	Datum
[REDACTED]	[REDACTED]	1:14:26	30-11-2020
[REDACTED]	[REDACTED]	55:28	23-12-2020
[REDACTED]	[REDACTED]	1:05:30	8-12-2020
[REDACTED]	[REDACTED]	31:28	10-12-2020
[REDACTED]	[REDACTED]	30:48	22-12-2020
[REDACTED]	[REDACTED]	58:44	11-12-2020
[REDACTED]	[REDACTED]	46:50	2-12-2020
[REDACTED]	[REDACTED]	52:14	3-12-2020
[REDACTED]	[REDACTED]	1:17:36	1-12-2020
[REDACTED]	[REDACTED]	1:12:19	2-12-2020

Tabel 3 Uitwerking respondenten

3.5 methode data-analyse

De afgenomen interviews zijn getranscribeerd. Dit betekent dat alles wat in het interview gezegd is uitgetypt is. Om het transcriberen eenvoudiger te maken is er gebruikt gemaakt van de website Otranscribe.com. De transcripties zijn te lezen in bijlage 4.

Na het transcriberen is de data geanalyseerd. Dit gebeurt door middel van de data te coderen van de belangrijkste interviewfragmenten. Het coderen van de fragmenten is gebeurd door gebruik te maken van het interviewschema. De codering van de data is terug te vinden in bijlage 3. Vervolgens is de data geanalyseerd door te kijken naar de overeenkomsten en verschillen tussen de antwoorden van de respondenten. Als laatste zijn alle resultaten uitgeschreven in hoofdstuk vier. De resultaten zijn tot stand gekomen door de overeenkomsten en verschillen analyse.

3.6 betrouwbaarheid en validiteit

De betrouwbaarheid en validiteit van een onderzoek zijn belangrijke elementen. Onderstaand wordt beschreven op welke manier dit onderzoek betrouwbaar en valide is.

3.6.1 Betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid van een onderzoek wordt aangetoond aan de hand van de consistentie van de manier tot het verzamelen van de informatie. Het verzamelen van de informatie is gebeurd door middel van een vast proces. Zoals eerder vermeld is er een theoretisch kader geschreven waaruit diverse kenmerken van vitaliteit en gevolgen van corona naar voren zijn gekomen. Deze kenmerken en gevolgen zijn overzichtelijk weergegeven in het definitief conceptueel model. Het definitief conceptueel model dient als basis voor het interviewschema. Het interviewschema is uitgewerkt in de cardsorting methode. Door een vaste methode te hanteren waarbij kaarten gebruikt worden waarop een uitleg staat van het kenmerk van vitaliteit heeft ervoor gezorgd dat de respondent weet wat er bedoeld wordt per kenmerk of gevolg van corona.

Na het houden van de interviews is er via een vaste manier de gegevens geanalyseerd. Het analyseren is gebeurd door de antwoorden te coderen aan de hand van het definitief conceptueel model. Daarna zijn de uitkomsten van de codering geanalyseerd door gebruik te maken van de overeenkomsten en verschillen analyse van Dodewaard. Dit heeft er mede voor gezorgd dat het afnemen van de interviews en de resultaten betrouwbaar zijn. Om de betrouwbaarheid verder te verhogen zijn alle interviews getranscribeerd. Ook is er vermeld dat er tijdens het interview geen juiste antwoorden zijn, hierdoor is er voorkomen dat er sociaal wenselijke antwoorden gegeven zijn door de respondenten. Daarbij komt dat het interview ook heeft plaats gevonden in afgesloten ruimte waarbij geen andere personen aanwezig waren. De respondent kon zelf de locatie bepalen. De respondent kon zelf de tijd bepalen wanneer het interview plaatsvond waardoor de respondent geen tijdsdruk ervaarde en dus voldoende tijd had voor het beantwoorden van de vragen. Al de hierboven benoemde aspecten dragen bij aan de betrouwbaarheid van het onderzoek.

3.6.2 Validiteit

Bij validiteit gaat het erom dat je exact meet wat je wilt meten. Er kan onderscheid gemaakt worden in twee soorten validiteit namelijk: interne en externe validiteit.

Om de interne validiteit van dit onderzoek te waarborgen is het belangrijk dat alle interviews consistent verlopen. Doordat het definitief conceptueel model als kader dient voor het interviewschema en alle interviews gehouden zijn via cardsorting methode zorgt ervoor dat de juiste onderdelen gemeten zijn. Daarnaast is het coderen van de gegevens gebeurd aan de hand van het definitief conceptueel model. Wat ook bijdraagt aan de interne validiteit is dat de interviews zijn uitgevoerd na goedkeuring van mijn praktijkbegeleider Jasper van Houten en mijn afstudeerbegeleider, dit zorgt voor expert validity.

Bij externe validiteit draait het erom dat het onderzoek generaliseerbaar is naar de volledige populatie dan alleen de onderzoekseenheden die je hebt onderzocht. De onderzoekspopulatie van dit onderzoek zijn alle binnen- en buiten sportverenigingen van de provincie Gelderland. In tegenstelling tot de interne validiteit is de externe validiteit bij dit onderzoek minder goed te waarborgen. Omdat er slechts 10 binnen-en buiten sportverenigingen hebben deelgenomen aan het onderzoek maakt het lastig om een uitspraak te doen over de volledige onderzoekspopulatie. Doordat het een verkennend onderzoek gaat, heeft de externe validiteit geen enorm hoge prioriteit. Het doel is om zoveel mogelijk nieuwe informatie te verkrijgen. De informatie die de respondenten gaven bleek veel overeen te komen. De respondenten gaven veelal dezelfde antwoorden bij de toelicht van de kenmerken. Allesomvattend heeft dit onderzoek een redelijke mate van externe validiteit doordat de onderzoeksgroep veelal overeenkwam met de onderzoekspopulatie en er is sprake van verzadiging bij de antwoorden van de respondenten.

4. Resultaten

In hoofdstuk vier worden de resultaten van het kwalitatief onderzoek beschreven. De resultaten zijn uitgewerkt door gebruik te maken van de overeenkomsten- en verschillen analyse. De uitwerking van deze analyse is zichtbaar in bijlage 3. De uitwerkingen van de overeenkomsten- en verschillen analyse worden hieronder per onderwerp beschreven. §4.1 gaat in op de kenmerken van vitaliteit van verenigingen. §4.2 weergeeft de gevolgen van corona. §4.3 bespreekt de verbanden tussen beide variabelen.

De empirische hoofdvraag zal middels dit hoofdstuk beantwoord worden bij de conclusie. Deze luidt: *Wat is de mening van de onderzoekseenheden over de invloed van corona op de vitaliteit van sportverenigingen?*

4.1 resultaten vitaliteit sportvereniging

In deze paragraaf worden de resultaten met betrekking tot de vitaliteit van de sportverenigingen weergegeven. Er wordt onderscheid gemaakt in een drietal periodes namelijk: de vereniging voor corona, de vereniging tijdens corona en het toekomstperspectief van 1 jaar vooruit. De kenmerken die hier aanbod komen zijn: leden, organisatie en kader, accommodatie, financiën, strategie en beleid, maatschappelijke functie, aanbod en samenwerking. In de periode tijdens corona en het toekomstperspectief van 1 jaar vooruit zijn er ook kenmerken die niet beïnvloed worden door corona en deze zijn dan ook niet zichtbaar in de tabellen.

4.1.1 Kenmerken vitaliteit voor corona

In tabel 4 zijn de numerieke resultaten weergegeven van de verschillende kenmerken die horen bij het begrip vitaliteit voor de coronacrisis. Deze resultaten zijn door middel van de cardsorting methode verkregen. De toelichting hierop van de respondenten is zichtbaar in bijlage 4. De resultaten van zijn redelijk wisselend. Wel is het zo dat het kenmerk leden zes keer op plek één staat en het kenmerk accommodatie vier keer op plek acht. Dit betekent dat zes van de tien voorzitters van de verenigingen aangeven dat het kenmerk leden het beste ontwikkeld is bij hun verenigingen. Dit betekent ook dat vier van de tien voorzitters vinden dat accommodatie het minst ontwikkeld is bij hun vereniging. Het kenmerk financiën laat ook goede resultaten zien: zeven van de tien respondenten geven aan dat dit kenmerk bij de top 4 behoort van hun vereniging. Daarbij komt ook dat dit kenmerk bij één vereniging op plek 6,7 of 8 geordend is. Het valt op dat de kenmerken aanbod, samenwerking en organisatie/kader telkens maar bij één vereniging tot de top 2 behoort.

	1	2	3	4	5	6	7	8
Leden	6	1	2	0	0	0	1	0
Organisatie/kader	0	1	1	0	2	2	3	1
Accommodatie	1	2	1	0	0	1	2	4
Financiën	1	4	0	2	2	0	0	1
Strategie/beleid	1	0	1	1	1	4	1	1
Maatschappelijke functie	1	0	0	3	3	2	1	0
Aanbod	0	1	3	2	0	0	2	2
Samenwerking	0	1	2	2	2	1	2	1

Tabel 4 Kenmerken vitaliteit voor corona (1 is het best ontwikkeld, 8 het minst)

Alle respondenten geeft aan dat zij als vereniging voldoende leden hebben daarbij geeft acht van de tien respondenten aan dat hun vereniging al een lange tijd een leden groei heeft. Twee van de tien

respondenten geeft aan dat het ledenaantal al een aantal jaar stabiel is. Bij het kenmerk organisatie/kader geeft negen van de tien respondenten aan dat zij als vereniging beschikken over voldoende vrijwilligers maar dat er altijd meer welkom zijn. Echter geven twee van deze negen respondenten, [REDACTED], aan dat zij in het bestuur wel te weinig vrijwilligers hebben. Daarbij komt dat één respondent van de negen, de voorzitter van [REDACTED], aangeeft dat er structuur ontbreekt binnen de organisatie van de vrijwilligers. Één respondent, de voorzitter van [REDACTED], geeft aan dat hun vereniging een te kort heeft aan vrijwilligers en dan gaat het voornamelijk om trainers. Als het gaat om het kenmerk accommodatie dan geeft vijf van de tien respondenten aan dat de accommodatie niet in eigen beheer is. Van de vijf respondenten die het clubhuis in eigen beheer hebben geven twee respondenten aan dat het gedateerd is en tijd is voor vernieuwing.

Bij het kenmerk financiën geven zeven van de tien respondenten aan dat zij als vereniging een goede financiële uitgangspositie hebben waarbij er al meerdere jaren achter elkaar een positief resultaat behaald wordt. Ook geven deze zeven respondenten aan dat zij voldoende reserves hebben opgebouwd voor onvoorziene uitgaven. Twee respondenten van de tien, [REDACTED], geven aan dat de vereniging een negatief financieel resultaat boekt en [REDACTED] geeft aan dat de vereniging elk jaar quitte draait, maar dat ze wel een stevige reserve achter de hand hebben van 20% van de begroting.

Als het gaat over het kenmerk strategie/beleid geeft zes van de tien respondenten aan dat de vereniging beschikt over een actueel beleidsplan en dat deze ook nauwkeurig wordt uitgevoerd. [REDACTED] geeft aan dat zij druk bezig zijn om zich te oriënteren op het overgaan tot een open club. Wat opvalt is dat bij vier verenigingen zonder een actueel beleidsplan, twee van deze vier verenigingen hun beleid op een andere manier invullen. [REDACTED] doet dit bij de algemene ledenvergadering door in groepjes uit een te gaan waarbij er brainstormsessie gehouden worden. Vanuit deze sessies wordt een prioriteitenlijst gevormd door het bestuur met punten waar het komend jaar aan gewerkt wordt. De vereniging [REDACTED] bespreekt tijdens de algemene ledenvergadering met haar leden welke speerpunten dit jaar belangrijk zijn.

Als het gaat om het kenmerk maatschappelijk functie dan geven alle tien de respondenten aan dat zij zich als vereniging inzetten voor de maatschappij. Echter is er wel onderscheid te maken in de diversiteit daarvan. Zes van de tien respondenten geeft aan dat haar maatschappelijke functie is om sportaanbod aan te bieden dat aansluit op de gehele samenleving. Één respondent, [REDACTED], geeft aan dat de vereniging het sportpark faciliteert aan scholen waar kinderen met een achterstand op zitten zodat die kinderen hun praktijkstage kunnen doen bij de vereniging. Één andere respondent, de voorzitter van [REDACTED], vertelt dat zij jaarlijks zoveel mogelijk mensen proberen te redden van de verdrinkingsdood door leden daarvoor op te leiden. Één andere respondent vertelt dat zij als vereniging zich willen positioneren als een open club waardoor zij alle evenementen regelen voor in het dorp die voor iedereen toegankelijk zijn. *'Als er iets gebeurt in het dorp dan wordt er als eerst gekeken naar HAVO hoe zij als vereniging hierop reageren'*, aldus de voorzitter [REDACTED].

Op het gebied van het aanbod geven negen van de tien respondenten aan dat zij op de hoogte zijn van de wensen en behoeften van de leden. Wat opvalt is dat van deze negen respondenten vier respondenten aangeven hier geen onderzoek naar te doen. De drie van de vier respondenten geeft aan dat zij inzicht krijgen in de wensen en behoeften van de leden door als bestuur en vrijwilligers veelal aanwezig te zijn op de vereniging. Ook geven deze drie respondenten aan dat het aanbod op dit moment niet verder uitgebreid kan worden doordat ze al het aanbod wat er bestaat binnen die tak van sport aanbieden. Één van de vier respondenten, de voorzitter van [REDACTED], geeft aan geen onderzoek te doen naar de wensen en behoeften onder haar leden nodigt telkens bij bestuursvergadering senior leden uit om te bespreken wat er speelt onder de leden en om gelijk te laten zien aan de leden waar het bestuur mee bezig is.

Als laatste kenmerk komt de samenwerking aan bod. Alle tien de respondenten geven aan dat zij samen werken met één of meerdere partijen. De samenwerkingen verschillen per respondent. Alle tien de respondenten geven aan dat zij samenwerken met andere verenigingen of sportbonden om kennis te delen, toernooien of evenementen te organiseren. Wat opvalt is dat één van de tien respondenten, [REDACTED], samenwerkt met een andere vereniging om een clubhuis met twee gescheiden ruimtes te realiseren. Een andere vorm van samenwerken die opvalt is dat één [REDACTED] van de tien respondenten samenwerkingen zoekt om als vereniging te kunnen profileren als een open club.

4.1.2 kenmerken vitaliteit tijdens corona.

In tabel 5 zijn de numerieke resultaten zichtbaar van de kenmerken van vitaliteit tijdens coronacrisis die door middel van de cardsorting methode verkregen zijn. De toelichting hierop van de respondenten is zichtbaar in bijlage 4. De waarde van de eerste plek is het kenmerk dat het hardst getroffen is door corona, dit kan zowel positief als negatief zijn. Plek 8 geeft de waarde van het kenmerk dat het minst getroffen is door corona, dit kan ook zowel positief als negatief zijn. Ook is het mogelijk dat een kenmerk niet zichtbaar is, dit is te verklaren doordat een kenmerk niet beïnvloed kan zijn geweest door corona waardoor die buiten beschouwing is gelaten door de respondenten. Wat opvalt is dat acht van de negen respondenten aangeeft dat het kenmerk leden bij de top 4 behoort van de meest beïnvloede kenmerken. Daarnaast valt het ook op als het gaat om het kenmerk financiën dat alle tien de respondenten aangeeft dat dit beïnvloed is door corona. Het kenmerk strategie/beleid komt maar bij één van de tien respondent voor en staat dan op plek 7.

	1	2	3	4	5	6	7	8
Leden	5	1	1	1	0	0	0	0
Organisatie/kader	1	2	1	0	2	1	1	0
Accommodatie	0	0	0	1	2	1	0	0
Financiën	3	4	1	2	0	0	0	0
Strategie/beleid	0	0	0	0	0	0	1	0
Maatschappelijke functie	0	0	3	1	2	1	0	0
Aanbod	1	1	3	1	1	1	0	0
Samenwerking	0	1	1	4	1	0	0	0

Tabel 5 Kenmerken vitaliteit tijdens corona (1 is het hardst getroffen, 8 het minst)

Bij acht van de tien respondenten is het kenmerk leden positief of negatief beïnvloed. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in een positieve uitwerking of een negatieve uitwerking. Bij vier van de acht respondenten is het ledenaantal positief beïnvloed het gaat hierbij om de verenigingen die een individuele sport aanbieden. [REDACTED] hebben als vereniging een ledengroei doorgemaakt in de corona periode. Er is één respondent [REDACTED] van de vier positieve uitwerkingen, die verteld dat hun als vereniging zelfs noodgedwongen een ledenstop hebben moet afkondigen, dit om de kwaliteit van de trainingen te kunnen waarborgen. De voorzitter van [REDACTED] geeft aan dat een snelle en duidelijke communicatie naar de leden ertoe heeft geleid dat ze geen leden zijn kwijtgeraakt tijdens corona. Bij drie van de vier respondenten waarbij corona een negatieve invloed gehad heeft op het ledenaantal is het leden aantal ook daadwerkelijk afgenomen. Het gaat hierbij om verenigingen die in teamverband hun sport aanbieden. Bij één [REDACTED] hiervan is de reden dat de doelgroep van de vereniging in de risicogroep behoort en dat zij vanuit angst voor het virus hun lidmaatschap opgezegd hebben.

Daarnaast vertellen deze twee verenigingen ook dat het wegvallen van de sociale contacten een reden is om te stoppen. Er is één respondent [REDACTED] die aangeeft dat het werven van nieuwe leden negatief beïnvloed wordt door corona. De vereniging kan haar ledenwervingsacties niet meer uitvoeren wat zorgt voor een stagnering van het ledenaantal. Verder geven alle vier de verenigingen aan die negatief beïnvloed worden dat ze het lastig vinden om de leden in tijden van corona te kunnen blijven binden aan de vereniging als de sport stilstaat. Bij twee van de tien respondenten, [REDACTED], is het ledenaantal niet beïnvloed.

Bij het kenmerk organisatie/kader zijn de respondenten vooral ingegaan op het thema vrijwilligers. Zeven van de tien respondenten geeft aan dat het kenmerk beïnvloed is door corona, waarbij zes verenigingen negatief zijn geraakt en bij één vereniging [REDACTED] het een positieve uitwerking heeft. De meeste (2) negatieve uitwerking komt doordat vrijwilligers een andere hobby hebben gevonden doordat ze de binding met de vereniging zijn verloren in tijden dat het verenigingsleven stilstaat. Een ander respondent geeft aan dat er vrijwilligers verloren zijn gegaan doordat ze angst hebben om het virus te krijgen. Bij een ander respondent zijn ze vrijwilligers kwijtgeraakt door een gebrek aan motivatie. Een opvallende constatering is dat een respondent die gegroeid is door corona lijdt onder dit succes doordat ze nu te weinig vrijwilligers hebben om de trainingen te kunnen geven. *'We zijn de dupe van ons eigen succes als het gaat om voldoende vrijwilligers'*, aldus de voorzitter van [REDACTED]. De voorzitter van de [REDACTED] geeft aan dat het aantal vrijwilligers niet beïnvloed is, maar de organisatie van de vrijwilligers negatief beïnvloed is door corona. [REDACTED] zijn positief beïnvloed als het gaat om het aantal vrijwilligers. Dit heeft de vereniging te danken aan dat leden extra tijd over hadden door het wegvallen van verplichtingen waardoor ze konden helpen bij de verbouwing van de nieuwe accommodatie. Het directe gevolg is dat er hierdoor extra vrijwilligers bij de vereniging zijn gekomen.

Als het gaat om het kenmerk accommodatie geven vijf van de tien respondenten aan dat dit niet beïnvloed is door corona. De andere vijf respondenten hebben verteld dat de accommodatie op een negatieve manier is beïnvloed door corona. De meeste negatieve (3) uitwerkingen zijn zichtbaar door het verplicht sluiten van de accommodatie door de maatregelen van de overheid. Bij één respondent wordt het sportpark nu minder goed onderhouden dan voor corona dit omdat het sportpark nu ook minder gebruikt wordt. Bij een andere respondent is de capaciteit van de accommodatie afgenomen door de maatregelen.

Alle verenigingen zijn zowel positief of negatief beïnvloed door de corona crisis als het gaat om de financiële positie van de vereniging. Zeven van de tien respondenten geeft aan dat zij op een negatieve manier zijn beïnvloed. De negatieve uitwerking komt in de meeste gevallen (5) doordat de kantine inkomsten drastisch naar beneden zijn gegaan door de verplichte sluiting van de kantines. Ook speelt er mee dat bij één respondent grote evenementen zijn afgelast waar zij als vereniging bij aanwezig zouden zijn wat goed betaald wordt. Bij vijf van de zeven verenigingen die negatief beïnvloed zijn hebben de respondenten bezuinigingen doorgevoerd. De bezuinigen zijn te onderscheiden in oorzaak-gevolg bezuinigen denk hierbij aan dat kantines verplicht dicht moeten waardoor er minder gas, water en licht verbruikt wordt bij de verenigingen en bezuinigen door in gesprek te gaan met trainers om vergoedingen te verminderen. Ook hebben vijf van de zeven respondenten gebruik gemaakt van diverse vergoedingen die de overheid aanbood om de vaste kosten te kunnen dekken. Daarbij komend hebben twee respondenten gebruik gemaakt van de NOW-regeling om de kosten van trainers met een contract vergoed te krijgen.

Drie van de tien respondenten zijn qua financiële positie positief beïnvloed door corona. Twee van de drie respondenten heeft de groei van de financiële positie te danken aan de ledengroei die zij als vereniging doorgemaakt hebben tijdens corona, het gaat hierbij om verenigingen die een individuele sport aanbieden. Daarbij moet wel vermeld worden dat één respondent hiervan geen eigen

accommodatie heeft en daardoor ook niet hoeft te bezuinigen. Een andere respondent houdt geld over doordat de helft van de huurgelden kwijtgescholden zijn door de gemeente.

Bij het kenmerk strategie/beleid geven negen van de tien respondenten aan dat het niet beïnvloed is door corona. Één respondent geeft aan dat het wel positief effect heeft gehad, namelijk dat ze als vereniging meer open zijn geworden voor de buitenwereld. De respondent geeft aan dat dit komt doordat ze het sportpark opengesteld hebben voor iedereen.

In het kader van de maatschappelijke functie zijn drie van de tien verenigingen niet beïnvloed op dit kenmerk. Van de zeven respondenten die wel beïnvloed zijn vertaald dat zich in vijf negatieve uitwerkingen en twee positieve uitwerkingen. De negatieve uitwerkingen zijn te danken aan de sluiting van de accommodaties en het stil komen te vallen van de verenigingsactiviteiten. Het gaat hierbij om maatschappelijke functies waarbij de kantine of de sportzelf een rol in speelde. Er is één opvallende constatering als het gaat om de negatieve uitwerking van corona op de maatschappelijke functie en dat is dat één respondent aangeeft dat de maatschappelijke functie op dit moment niet prioriteit meer is door dat *'er brandjes geblust moeten worden bij andere belangrijke thema's binnen de vereniging'*, aldus de voorzitter van [REDACTED]. De positieve uitwerkingen zijn zichtbaar doordat één respondent de kans zag om iets terug te doen voor het dorp en dus zijn sportpark heeft opengegooid voor iedereen. Een andere respondent heeft zich ingezet voor haar leden om ondanks het stilliggen van de verenigingsactiviteit toch nog actief bezig te blijven.

Als het gaat om het aanbod kijken de vereniging vooral naar het arsenaal aan activiteiten die ze faciliteren. Kijkend naar het kenmerk aanbod dan is het aanbod bij zeven van de tien respondenten negatief beïnvloed. Dit komt bij alle respondenten doordat de competitie stil is komen te liggen en dat eventuele sportvormen zoals dubbelen niet meer gespeeld mogen worden. Bij drie respondenten van de zeven zijn er alternatieve activiteiten aangeboden zoals online work-out filmpjes, bingo's of het sporten naar buiten verplaatsen. Bij één van de zeven respondenten wordt nog gepeild wat de wensen en behoeften zijn van de leden. Bij twee van de tien respondenten is het aanbod niet beïnvloed. Één respondent geeft aan dat dit komt doordat binnen zijn tak vak sport het maximale aanbod te verkrijgen is en dit aanbod is ook individueel te doen. Bij één respondent van de tien is het sportaanbod positief beïnvloed. Zij hebben als vereniging corona-proof aanbod gecreëerd voor haar leden. Daarnaast hebben ze ook alternatieve activiteiten aangeboden waaronder weer online filmpjes van work-outs.

Het laatste kenmerk dat aanbod komt is samenwerking. Vijf van de tien respondenten geven aan dat corona een negatieve invloed heeft op het kenmerk samenwerken. Dit komt bij alle vijf de respondenten doordat de samenwerkingen stil zijn gevallen. Één van de vijf respondenten geeft aan dat er naast het stilvallen van de samenwerkingen juist ook nieuwe ontstaan. Als voorbeeld geeft de respondent aan dat zij met meerdere verenigingen opzoek zijn naar een gezamenlijke buitenaccommodatie. Bij drie respondenten van de tien heeft corona geen invloed gehad op de samenwerking. Één respondent van de tien geeft aan dat het een positief effect heeft gehad doordat ze nu samenwerken met andere verenigingen om verenigingen die helemaal stilliggen toch de mogelijkheid willen geven om te kunnen sporten op hun sportpark. Één ander respondent van de tien geeft aan dat de intentie van de samenwerking is veranderd. Dat het nu vooral om voorlichting gaat hoe ze als vereniging om dienen te gaan met de corona maatregelen.

4.1.3 toekomstbeeld bij aanhoudende coronacrisis

In tabel 6 zijn de numerieke resultaten zichtbaar van de kenmerken van vitaliteit, in toekomstperspectief van 1 jaar vooruit, met een aanhoudende coronacrisis die door middel van de cardsorting methode verkregen zijn. De toelichting van de respondenten is zichtbaar in bijlage 4. De waarde van de eerste plek is het kenmerk dat het hardst getroffen is door corona, dit kan zowel positief als negatief zijn. Plek 8 geeft de waarde van het kenmerk dat het minst getroffen is door corona, dit kan ook zowel positief als negatief zijn. Ook is het mogelijk dat een kenmerk niet zichtbaar is, dit is te verklaren doordat een kenmerk niet beïnvloed wordt in de toekomst door corona waardoor die buiten beschouwing is gelaten door de vereniging. Het valt op dat het kenmerk leden bij zeven van de tien verenigingen tot de top 2 behoort van kenmerken die het hardst getroffen worden kijkend naar de toekomst. Daarnaast valt ook op dat bij zes van de acht respondenten het kenmerk financiën in de top 2 staat. Het laatste opvallende kenmerk dat geraakt wordt door de eventuele aanhoudende coronacrisis is het kenmerk organisatie/kader waar zeven van de 10 respondenten dit kenmerk in de top 3 plaatst.

	1	2	3	4	5	6	7	8
Leden	4	3	0	0	0	0	0	0
Organisatie/kader	1	3	3	0	0	0	0	0
Accommodatie	0	0	0	0	2	0	0	0
Financiën	4	2	0	0	0	0	0	0
Strategie/beleid	0	0	0	1	0	1	0	0
Maatschappelijke functie	0	0	0	0	2	0	0	0
Aanbod	0	1	1	1	1	0	0	0
Samenwerking	0	0	0	1	1	0	0	0

Tabel 6 Kenmerken vitaliteit toekomstperspectief 1 is het hardst getroffen, 8 het minst

Bij het kenmerk leden geeft drie van de tien respondenten aan dat het kenmerk niet beïnvloed gaat worden indien de coronacrisis nog een jaar doorzet. Van de zeven respondenten geven vijf respondenten aan dat een aanhoudende coronacrisis een negatieve uitwerking gaat hebben op het kenmerk. Alle vijf de respondenten geven aan dat de vereniging leden gaan kwijtraken doordat de leden de binding verliezen met de vereniging en doordat de leden opzoek gaan naar een andere hobby. Twee van de zeven respondenten geeft aan dat bij een aanhoudende coronacrisis juist het ledenaantal gaat stijgen en dus een positieve uitwerking heeft op de vereniging. De twee respondenten, [REDACTED] geven aan dat dit komt doordat teamsporten deels beoefenend kunnen worden en de sport die zij als vereniging aanbieden individueel volledig beoefend kan worden.

Bij een aanhoudende coronacrisis geeft drie van de tien respondenten aan dat het kenmerk organisatie/kader hierdoor niet beïnvloed gaat worden. Vijf van de zeven respondenten waarbij de verwachting is dat het kenmerk wel beïnvloed gaat worden heeft het een negatieve uitwerking. Alle vijf de respondenten geven aan dat dit komt doordat ze als vereniging verwachten dat de vrijwilligers de binding met de club verliezen of dat ze gedemotiveerd raken doordat de verenigingsactiviteiten grotendeels stilliggen. De voorzitter van [REDACTED] zegt daarover: *'het is voor de vereniging nu al lastig om de commissieleden weer aan het werk te laten gaan, laat staat als corona nog 1 jaar blijft'*. Één respondent [REDACTED] geeft aan dat een eventuele aanhoudende coronacrisis ervoor zorgt dat ze als vereniging zullen groeien qua vrijwilligers. Dit verklaart de respondent doordat leden meer tijd over hebben en zien dat er bij de vereniging in corona gewoon door gesport kan worden waardoor er hopelijk meer aanmeldingen als vrijwilligers binnen komen.

Het kenmerk financiën wordt door zes van de tien respondenten benoemd dat een mogelijke aanhoudende coronacrisis hier een negatieve invloed op heeft. Alle zes de respondenten geven aan dat de vereniging dan opnieuw rode cijfers zal draaien en gebruik zal moeten maken van de reserves. Twee van de zes respondenten verteld dat zij verwachten dat er dan ook sponsors noodgedwongen zullen gaan afhaken bij de vereniging. Één van de zes respondenten verteld dat ze als vereniging grote inkomsten misloopt doordat evenementen dan nog steeds stilliggen. Één respondent is ook bang dat de leden eventueel de contributie niet meer willen betalen wanneer ze niet de sport kunnen beoefenen. Wat opvalt is dat negen van de tien respondenten aangeeft dat er voldoende reserves zijn om minimaal nog 1 jaar coronacrisis financieel te kunnen overleven.

Bij het kenmerk strategie/beleid geven acht van de tien respondenten aan dat een aanhoudende coronacrisis geen invloed heeft op het beleidsplan. Twee van de acht respondenten geven aan dat wanneer corona aanhoudt er een nieuw beleidsplan opgesteld gaat worden om het beleid aan te passen aan de gevolgen van de coronacrisis.

Kijkend naar het kenmerk aanbod dan geven zeven van de tien respondenten aan dat een aanhoudende coronacrisis geen verdere invloed heeft op het aanbod. Drie respondenten geven aan dat het wel mogelijk invloed heeft op het aanbod. Één respondent geeft aan dat zij als vereniging onderzoek gaan doen naar de wensen en behoeften als het gaat om corona-proof sporten. Één ander vereniging laat blijken dat het aanbod niet veranderd gaat worden, maar wel gaat de vereniging kijken of het sportaanbod op een andere buitenlocatie gegeven kan worden. Één ander vereniging geeft aan dat er onderzocht gaat worden of er een totaal ander tijdelijk sportaanbod aangeboden moet gaan worden. Om zo de crisis te kunnen overleven en om de leden wat sportaanbod te bieden. De voorzitter van [REDACTED] geeft ook voorbeelden: *'Atletiek, wandelroutes'*

Bij het kenmerk samenwerken geven negen van de tien respondenten aan dat een aanhoudende coronacrisis geen verdere invloed heeft op de samenwerkingen die al reeds bestaan binnen organisaties. Één respondent van de acht geeft aan dat een aanhoudende coronacrisis ervoor gaat zorgen dat de vereniging juist meer opzoek gaat naar samenwerkingen om de crisis door te komen. De samenwerkingen moeten er dan voor zorgen dat eventuele kosten omlaaggaan.

4.2 gevolgen van corona.

In tabel 7 zijn de numerieke resultaten zichtbaar van de gevolgen van corona die van invloed zijn op de vitaliteit van verenigingen die door middel van de cardsorting methode verkregen zijn. De toelichting hierop van de respondenten is te vinden in bijlage 4. Plek 1 vertegenwoordigt de waarde van het gevolg dat het meest invloed heeft gehad op de vereniging, dit kan zowel positief als negatief zijn. Plek 4 vertegenwoordigt de waarde van het gevolg van corona dat het minst invloed heeft gehad, dit kan ook zowel positief als negatief zijn. Ook is het mogelijk dat een gevolg van corona niet zichtbaar is waardoor die buiten beschouwing is gelaten door de vereniging. Er wordt geconstateerd dat de respondenten over het algemeen eens zijn wat betreft de volgorde van zichtbaarheid van de gevolgen van corona binnen de vereniging. De gevolgen binnen de categorie sport zijn het meest zichtbaar bij de verenigingen gevolgd door vrije tijd, economisch en gezondheidseffecten. Wat daarbij opvalt is dat bij het economische gevolg van de corona geen positieve invloed heeft gehad op de verenigingen van de respondenten.

	1	2	3	4
Vrije tijd	3	5	0	0
Economisch	0	1	4	1
Sport	5	1	1	1
Gezondheidseffecten	1	2	2	4

Tabel 7 Gevolgen van corona (1 is het meest van invloed, 4 is het minst)

4.2.1 de positieve effecten van de gevolgen van corona

In het kader van sport en dan vooral de opkomst van de ongeorganiseerde sport of andere individuele sporten geven drie van de tien respondenten aan dat zij hierdoor als vereniging positief zijn uitgekomen. Alle drie de respondenten geven aan dat de vereniging meer leden hebben gekregen doordat andere sporten, voornamelijk sporten die in teamverband beoefend worden, (deels) stilgevallen zijn. Het gaat hierbij om de volgende verenigingen: [REDACTED], [REDACTED] en [REDACTED].

In het kader van de categorie vrije tijd waar met name door de respondenten in gegaan is op de gevolgen van een ander invulling geven aan vrije tijd en een verminderde intrinsieke motivatie. De personen hanteren een andere invulling van vrije tijd en personen hebben minder energie/motivatie om vrije tijd te besteden. Vier van de tien respondenten geven aan dat deze gevolgen een positieve uitwerking heeft gehad op de vereniging. Twee ([REDACTED] en [REDACTED]) van de vier respondenten geeft aan dat zij als vereniging meer leden hebben verkregen doordat personen de extra vrij gekomen vrije tijd zijn gaan besteden aan sport. Één respondent ([REDACTED]) geeft aan dat door extra vrijgekomen vrije tijd er een stijging is geweest van het aantal vrijwilligers binnen de vereniging. Een andere respondent ([REDACTED]) geeft aan dat door het vrij komen van extra tijd er meer leden zijn gaan helpen met de verbouwing van de nieuwe accommodatie, waardoor ze als vereniging de vrijwilligers hebben kunnen binden in de tijd dat het sportaanbod stillag.

In het kader van de gezondheidseffecten die corona met zich mee brengt geven vier van de tien respondenten aan dat ze een positieve bijdrage hebben geleverd aan de gezondheid van de leden. Alle vier de respondenten verklaren dat zij als vereniging een korte tijd stil hebben gelegen en de rest van de tijd altijd een deel van het sportaanbod hebben kunnen faciliteren, ook aan senior leden. De vier respondenten geven ook aan dat hun vereniging juist meer leden gekregen hebben, waardoor ze als vereniging meer mensen hebben bereikt om te laten sporten. Het gaat hierbij om de volgende verenigingen: [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] en [REDACTED].

4.2.2 De negatieve effecten van de gevolgen van corona.

Kijken naar de gevolgen die de opkomst van de individuele sport en ongeorganiseerde sport veroorzaken raakt drie van de tien respondenten op een negatieve manier. De drie respondenten geven aan dat ze leden kwijtraken doordat het aanbod voor de senior-leden stil is komen te liggen. Het gaat hierbij om de respondenten die sportaanbod in teamverband aanbieden. De respondenten geven aan dat de leden zich meer gaan oriënteren op sporten die individueel of ongeorganiseerd beoefend kunnen worden. De voorzitter van [REDACTED] zegt: 'Ik hoor van de fitnessclub hier in het dorp dat ze sinds corona een grote groei aan leden doormaken'

In het kader van de vrije tijd geven vier van de tien respondenten aan dat zij negatieve gevolgen onder vinden dat vrijwilligers extra vrije tijd over houden. Het gaat hierbij om de verenigingen die sportaanbod in teamverband aanbieden. De twee respondenten zien binnen de vereniging dat vrijwilligers vertrekken omdat ze nieuwe hobby's ontwikkelen of oude hobby's weer oppakken. Één andere respondent geeft aan dat de vereniging vrijwilligers kwijtraken door een gebrek aan motivatie. Bij drie andere van de tien respondenten heeft het gevolg van extra vrijgekomen vrije tijd geen invloed gehad op de vereniging.

Kijkend naar de economische gevolgen geeft twee van de tien respondenten aan dat zij een negatief gevolg ervaren. Beide respondenten zien dit terug als het gaat om de betalingsverplichting van de sponsoren en dat enkele leden de contributie niet meer kunnen betalen. Opvallend is dat twee andere respondenten aangeven geen effect te zien, maar ze wel verwachten dat het niet kunnen voldoen van de sponsor gelden of contributie op langere termijn binnen de vereniging een rol gaat spelen. Daarbij geven ook nog vijf respondenten aan dat de stichtingen die zich inzetten voor ouders met kinderen die moeite hebben om de contributie te kunnen betalen beter onder de aandacht gebracht zouden kunnen worden bij die specifieke doelgroep. De vijf respondenten geven aan dat niet iedereen die hulp kan gebruiken bij het betalen van de contributie op de hoogte is van de stichtingen.

4.3 verband tussen gevolgen van corona en de vitaliteitskenmerken

Om inzicht te geven welke gevolgen van corona in verband staan met de beïnvloeding van de diverse vitaliteitskenmerken moet er gekeken worden naar de respondenten waarbij de positieve en negatieve gevolgen van corona zichtbaar zijn op de kenmerken van vitaliteit.

4.3.1 Leden

Bij vier van de vier respondenten waarbij het leden aantal positief is toegenomen staat in verband met de positieve gevolgen van de opkomst van de individuele sporten en het positieve gevolg van het vrijkomen van extra vrije tijd. De vier respondenten waarbij het leden aantal gegroeid is geeft ook aan dat dit gevolg komt doordat zij als vereniging het sportaanbod bijna de gehele corona periode hebben kunnen aanbieden. Ook geven drie van de vier respondenten aan dat de vereniging door het vrijkomen van extra vrije tijd onder de bevolking nieuwe leden hebben gekregen. Daarnaast is er een verband zichtbaar bij twee van de drie respondenten waarbij het ledenaantal negatief beïnvloed is door de opkomst van individuele sporten of de ongeorganiseerde sport. Deze twee respondenten geven aan dat zij als vereniging leden kwijtraken aan verenigingen die individuele sporten aanbieden.

4.3.2 organisatie/kader

Er lijkt een verband te zijn als het gaat om het kwijtraken van vrijwilligers en de negatieve gevolgen van het vrijkomen van extra tijd en de verminderde motivatie van vrijwilligers. Van de zes respondenten die aangeven negatieve gevolgen te ondervinden als het gaat om het kwijtraken van vrijwilligers tijdens de corona, geeft drie van de zes aan dat dit komt doordat vrijwilligers een andere invulling van tijd hanteren of dat ze gedemotiveerd raken. Ook is het interessant om te zien dat de vereniging [REDACTED] negatief beïnvloed is met het aantal vrijwilligers. [REDACTED] is als vereniging gegroeid tijdens corona doordat mensen veranderd zijn qua sportsetting, maar hebben daardoor een te kort aan vrijwilligers gekregen. Één respondent geeft aan dat ze als vereniging in tijden van corona extra vrijwilligers hebben kunnen verwerven. Deze respondent geeft aan dat dit komt doordat vrijwilligers meer tijd over houden en zich graag willen inzetten voor de vereniging tijdens de verbouwing van de nieuwe accommodatie, het is daarom de vraag of je hier kunt spreken van een verband.

4.3.3 Accommodatie

Bij vijf van de tien respondenten is er een negatieve uitwerking op het kenmerk accommodatie tijdens corona. Echter is de negatieve invloed niet te wijten aan een van de gevolgen van corona. Bij de overige vijf respondenten is het kenmerk accommodatie niet beïnvloed.

4.3.4 Financiën

Het kenmerk financiën wordt positief beïnvloed bij twee van de vier respondenten die zijn gegroeid door het toenemende aantal leden tijdens corona, die vanuit diverse teamsporten zijn aangesloten bij de verenigingen. Het gaat om een tweetal verenigingen die allebei een individuele sport aanbieden. Er is dus een verband zichtbaar tussen beide positieve gevolgen. De zes verenigingen die negatief beïnvloed zijn op het kenmerk financiën is te wijten aan de beperkingen van de maatregelen vanuit de overheid zoals het moeten sluiten van de kantine of het niet doorgaan van evenementen.

4.3.5 Strategie/beleid

Bij dit kenmerk is er geen verband zichtbaar tussen de gevolgen van corona en die invloed hiervan op het kenmerk strategie/beleid. Negen van de tien respondenten geeft namelijk aan dat er geen invloed is. Alleen [REDACTED] geeft aan dat het kenmerk strategie/beleid positief beïnvloed is doordat de vereniging meer open is geworden voor de buitenwereld.

4.3.6 Maatschappelijke functie

Er is een verband zichtbaar tussen de negatieve gevolgen van corona en het kenmerk maatschappelijke functie. Vier van de vijf respondenten die aangaf dat het kenmerk maatschappelijke functie negatief beïnvloed werd komt doordat de verenigingsactiviteiten, ook wel het sportaanbod genoemd, stil zijn komen te liggen. Echter is dit gevolg niet opgenomen in het theoretisch kader en dus ook niet specifiek ondervraagt.

4.3.7 Aanbod

Bij alle zeven respondenten die aangaven dat het aanbod negatief beïnvloed werd komt doordat een deel van het aanbod stil is komen te liggen door de maatregelen van de overheid. Echter is dit gevolg niet opgenomen in het theoretisch kader en dus ook niet specifiek ondervraagt.

Alleen er is wel een duidelijk verband zichtbaar.

4.3.8 Samenwerking

Van de vijf respondenten die aangeven dat corona een negatieve invloed heeft op de samenwerking geven alle vijf de respondenten aan dat dit komt doordat corona ervoor gezorgd heeft dat de samenwerking stil zijn komen te liggen. Echter is dit gevolg niet opgenomen in het theoretisch kader en dus ook niet specifiek ondervraagt. Alleen er is wel een duidelijk verband zichtbaar. Alle twee de respondenten die aangaven dat corona een positieve uitwerking heeft op de samenwerking wijten dit aan het open stellen naar andere verenigingen voor samenwerkingen. Ook hier is een verband zichtbaar, alleen is dit gevolg niet opgenomen in het theoretisch kader.

5. conclusie

In dit hoofdstuk wordt er antwoord gegeven op de analytische hoofdvraag van het onderzoek. De beantwoording van de analytische hoofdvraag vormt de conclusie van het onderzoek. De analytische hoofdvraag luidt: *Wat zijn de opvallendste belemmerende en bevorderende factoren van corona ten aanzien van de vitaliteitskenmerken voor vereniging voor TPS om de vitaliteit van sportverenigingen te handhaven en verbeteren?*

Uit de resultaten van dit onderzoek komt naar voren dat de vitaliteitskenmerken leden, financiën en organisatie/kader het meest beïnvloed worden door corona. De kenmerken strategie en beleid, accommodatie werden het minst beïnvloed door corona. In de periode voor corona verkeerde geen van alle verenigingen in een verkeerde staat. De kenmerken leden, financiën en het aanbod waren het best ontwikkeld bij de verenigingen in de periode voor corona. De kenmerken accommodatie, strategie/beleid en organisatie/kader waren het minst ontwikkeld in de periode voor corona. De resultaten geven ook inzicht dat bij een aanhoudende coronacrisis de kenmerken leden, financiën en organisatie/kader voor problemen gaan zorgen binnen de verenigingen. De kenmerken accommodatie, samenwerking, maatschappelijke functie, strategie en beleid verwachten de respondenten niet tot nauwelijks problemen te gaan ervaren.

De resultaten van de tweede variabele geeft weer dat de categorieën sport en vrije tijd van de gevolgen van corona het meest van invloed zijn op de verenigingen. De categorieën economische en gezondheidseffecten zijn de gevolgen van corona die het minst zichtbaar zijn bij de verenigingen.

Er zijn diverse verbanden tussen de gevolgen van corona en vitaliteitskenmerken.

Personen hebben meer vrije tijd wat ervoor zorgt dat er meer mensen individueel zijn gaan sporten wat een positief effect heeft gehad op het kenmerk leden van de verenigingen die individueel sportaanbod hebben. Daarnaast is het kenmerk organisatie/kader hierdoor niet negatief beïnvloed maar juist positief. De binding met de vrijwilligers is blijven bestaan en een vereniging heeft de kans gepakt door vrijwilligers te betrekken bij groot onderhoud van de accommodatie. Ook is het financieel resultaat in de meeste gevallen positief beïnvloed. Er is ook een negatief verband zichtbaar bij het kenmerk organisatie/kader. Verenigingen die in teamverband sporten zijn vrijwilligers kwijtgeraakt doordat zij oude hobby's weer oppakten door de extra vrijgekomen vrije tijd. De opkomst van de individuele sport en de ongeorganiseerde sport leidt tot een positief effect op het kenmerk leden bij verenigingen die een individuele sport aanbieden. Het ledenaantal van deze verenigingen is gegroeid ten opzichte van de periode voor corona. De keerzijde hiervan is dat de verenigingen die sport aanboden hebben in teamverband een negatief effect ervaren doordat zij leden kwijt zijn geraakt aan verenigingen die individueel sportaanbod aanbieden.

Uit dit onderzoek is dus gebleken dat verenigingen die een individueel sportaanbod hebben positief beïnvloed worden door de opkomst van de individuele/ongeorganiseerde sporten en de extra vrije gekomen vrije tijd. Dit is ook terug te zien in de ledengroei, het aantal vrijwilligers en het financieel resultaat. Verenigingen die negatief beïnvloed worden zijn verenigingen die sportaanbod in teamverband hebben. De verenigingen ervaren een ledendaling, verslechterde financiële positie en raken vrijwilligers kwijt. Deze verenigingen zouden zich moeten gaan richten op het ontwikkelen van corona-proof sportaanbod, informatie verkrijgen voor de voordelen van een open club en vrijwilligers betrekken bij activiteiten op de vereniging. Dit heeft een positieve invloed op de kenmerken leden, organisatie/kader en de financiën. Bijvangst binnen dit onderzoek is dat verenigingen aangeven dat ouders die in een financieel moeilijke positie zitten niet goed geïnformeerd zijn over de mogelijke fondsen of gelden die beschikbaar zijn om de contributie te betalen.

6. Discussie

In dit hoofdstuk wordt het onderzoek en de resultaten met kritisch bestudeert. De kritische bestudering krijgt vorm aan de hand van vier verschillende paragrafen. §6.1 gaat in op de theoretische relevantie. In §6.2 wordt er dieper in gegaan op de praktische relevantie. In §6.3 worden de begrenzingen van het onderzoek weergegeven en in de laatste paragraaf (6.4) worden suggesties gedaan voor een eventueel vervolgonderzoek.

6.1 theoretische relevantie

Bij de theoretische relevantie van het onderzoek zijn de overeenkomsten en verschillen tussen de resultaten en het theoretisch kader inzichtelijk gemaakt. Dit onderzoek geeft nieuwe inzichten weer vanuit een bestaande theorie. Er wordt namelijk gekeken naar de overeenkomsten en verschillen en dit zorgt voor nieuwe inzichten door de gevonden verschillen.

In dit onderzoek is de mening gevraagd van de respondenten ten aanzien van de aanwezigheid van de vitaliteitskenmerken bij hun vereniging. Kijkend naar de theorie kwam er naar voren dat veelal van de gemeente in Nederland die hun verenigingen onder bestuderen gebruik maken van de vitaliteitsindex van het Mulier Instituut. De vitaliteitsindex die opgesteld is door het Mulier Instituut heeft diverse gelijkenissen met de vitaliteitskenmerken die binnen dit onderzoek gebruikt zijn. Het kenmerk communicatie is hierbij weggelaten en de kenmerken samenwerking, strategie/beleid en aanbod zijn toegevoegd. Alle respondenten gaven tijdens het interview aan bekend te zijn met de kenmerken. Dit betekent dat de theorie aansluit op de werkelijkheid van de sportverenigingen.

Achteraf gezien had het kenmerk aanbod andere uitwerkingen kunnen hebben binnen dit onderzoek. Het kenmerk aanbod wordt in dit onderzoek gedefinieerd middels de wensen en behoeften van de leden. Echter had dit kenmerk een betere relevantie voor het onderzoek gehad als het ging om het sportaanbod van de vereniging. Deze uitwerking sluit beter aan op de gevolgen van corona die voortvloeien uit de theorie. De kenmerken strategie/beleid en samenwerking sluiten wel aan bij de gevolgen uit corona die voortvloeien uit de theorie. Het kenmerk samenwerking sluit aan bij de economische gevolgen van corona. Strategie/beleid sluit ook aan bij de economische gevolgen van corona en daarnaast heeft dit kenmerk ook raakvlakken met gezondheidseffecten.

De variabele 'corona' is ongeveer één jaar een begrip binnen de wereld. Aan de start van dit onderzoek was corona pas erg recentelijk geïntroduceerd en was er nog niet veel bekend vanuit de theorie over de gevolgen hiervan. Tot op heden is er geen onderzoek uitgevoerd wat zorgt voor wetenschappelijke kennis omtrent de invloed van corona op verenigingen. Dit betekent dat er weinig informatie bekend is over het exacte verband met de vitaliteitskenmerken van een vereniging. Door het verband te onderzoeken, door de meningen van de respondenten te achterhalen, levert dit onderzoek een waardevolle bijdrage aan de wetenschappelijke kennis over het verband.

Uit de theorie zijn diverse gevolgen voortgekomen die gecategoriseerd zijn in vier onderwerpen: sport, vrije tijd, economisch en gezondheidseffecten. De categorieën sport en vrije tijd werden veelal herkend binnen de verenigingen en de gevolgen hiervan waren dan ook goed zichtbaar. Voor de economische en gezondheidseffecten was dit wat minder het geval. Dit zijn meer gevolgen die op de langere termijn zichtbaar gaan zijn binnen de verenigingen en zouden meer van toepassing zijn bij een onderzoek dat in een later stadium gehouden zou worden wanneer verenigingen weer toegankelijk zijn voor iedereen.

Dit onderzoek verrijkt bestaande kennis op het gebied van wat de invloed van corona op de vitaliteitskenmerken zijn. Mulier Instituut, gemeenten en het NOC*NSF hanteren de vitaliteitskenmerken om een vereniging te kunnen beoordelen. Middels dit onderzoek kunnen de

gevolgen van corona gekoppeld worden aan de vitaliteitskenmerken. Het onderzoek bevestigt dat er verbanden zijn tussen de beide variabelen. Veel onderzoeken geven de gevolgen van corona weer alleen deze zijn niet gekoppeld aan de vitaliteitskenmerken. Dit onderzoek brengt geeft nieuwe inzichten weer waarop voortborduurde kan worden middel verdiepend of een verbredend onderzoek.

6.2 Praktische relevantie

Bij de praktische relevantie wordt de relatie beschreven tussen de resultaten van het onderzoek en doelstelling van het onderzoek. Het doel van het onderzoek was inzicht geven aan Jasper van Houten, van Transferpunt Sport om de vitaliteit van sportverenigingen te verhogen, door kwalitatief onderzoek bij bestuurders van sportverenigingen te doen naar de invloed van Corona op de vitaliteit van sportverenigingen. Aan de hand van de nieuwe inzichten kan het TPS-aanbevelingen geven aan de sportverenigingen waar zij mee werken om de vitaliteit te verhogen.

Vanuit het onderzoek zijn diverse resultaten naar voren gekomen over het verband tussen de invloeden van corona en de vitaliteit van een sportvereniging. De meningen van de respondenten hebben inzicht gegeven in welke gevolgen van corona van invloed zijn op de kenmerken van vitaliteit bij verenigingen. Deze resultaten zijn praktisch relevant voor Transferpunt Sport doordat zij nu inzicht hebben welke kenmerken beïnvloed worden en welke gevolgen van corona hiervoor zorgen. Transferpunt Sport heeft bijvoorbeeld inzicht dat verenigingen die in teamverband sporten vrijwilligers kwijtraken doordat zij door de extra vrije tijd hun oude hobby zijn gaan oppakken.

Dit onderzoek is van belang voor diverse organisaties en partijen. Allereerst is het van belang voor de directe opdrachtgever: Transferpunt Sport. TPS krijgt door dit onderzoek een overzicht van de eerst bekende wetenschappelijke onderbouwde gevolgen van corona en een goed beeld van de vitaliteitskenmerken van een vereniging. Zodra een vereniging aanklopt bij TPS voor een opdracht/project waarbij corona een rol speelt dan weten de adviseurs welke gevolgen zichtbaar zijn bij welke vitaliteitskenmerken en hoe zich dit uit binnen de vereniging. Daarnaast weet TPS ook welke kenmerken in de toekomst bij langdurige aanhouden van corona een rol gaan spelen. Tot slot heeft TPS een beeld van welke vorm van verenigingen het hardst geraakt worden en welke verenigingen juist positief vooruit zijn gegaan door corona.

Naast TPS is het voor voorzitters van de verenigingen het onderzoek ook relevant. De voorzitters kunnen met de aanbevelingen aan de slag uit hoofdstuk 7 om te zorgen dat zij zo min mogelijk negatief beïnvloed worden door corona of dat ze juist kunnen groeien door corona. Ook kunnen gemeenten en eventuele jeugdsportfondsen aan de slag met de bijvangst van dit onderzoek. Er komt namelijk naar voren dat voorzitters ervaren dat ouders die in een financieel lastige positie zitten niet altijd op de hoogte zijn van de handvaten die bestaan qua ondersteuning bij het betalen van de contributie van de kinderen.

Dit onderzoek is ook relevant voor gemeenten. Aan de hand van de resultaten van dit onderzoek krijgt de gemeente een beeld hoe de gevolgen van corona zichtbaar zijn bij diverse verschillende soorten sportverenigingen. De gemeente kan aan de hand van de inzichten uit dit onderzoek de vereniging een helpende hand bieden. Daarnaast kan de gemeente vereniging ondersteuners specifiek inzetten bij verenigingen die hard getroffen zijn door corona. Dit onderzoek is ook relevant voor gemeente om het beleid voor de sportsector in de gemeente hierop aan te passen.

6.3 Begrenzings van het onderzoek.

Dit onderzoek kent enkele begrenzings. De eerste begrenzing betreft over een kritische blik ten aanzien van de kaartjes die gebruikt worden bij de cardsorting methode. Op de kaartjes zijn voorbeelden zichtbaar waardoor de respondenten voornamelijk alleen hierop in gingen. Hierdoor zijn enkele onderdelen die ook met het kenmerk te maken hadden niet aanbod gekomen. Daarbij komt dat bij de cardsorting de plek van het kaartje niet doorslaggevend is bij de resultaten. De respondenten van de verenigings gaven meerdere malen aan dat bepaalde kenmerken goed vertegenwoordigd was binnen de vereniging maar legde het kaartje dan alsnog op een zesde plek neer omdat de andere kenmerken nog beter vertegenwoordigd waren.

De tweede begrenzing komt voort uit de externe validiteit van dit onderzoek. Zoals eerder al aangegeven in de methode is de externe validiteit van dit onderzoek niet hoog. De resultaten van het onderzoek zouden generaliseerbaar moeten zijn voor de volledige populatie van dit onderzoek, alle binnen- en buitensportverenigings in Gelderland. Tijdens het onderzoek zijn er tien respondenten geïnterviewd, waarvan één respondent geen sportvereniging is, maar een reddingsbrigade is het niet volledig generaliseerbaar naar alle sportverenigings in de provincie.

De derde begrenzing van dit onderzoek betreft de theorie met betrekking tot de gevolgen van corona. In het stadium dat dit onderzoek is uitgevoerd was er qua wetenschappelijke literatuur minder bekend over de gevolgen van corona dan dat er op dit moment bekend is. Dit zorgt ervoor dat binnen dit onderzoek alleen de eerste gevolgen van corona gebruikt zijn als variabel, waardoor eventuele gevolgen die pas later bekend werden niet zijn meegenomen.

De vierde begrenzing van het onderzoek heeft te maken met de resultaten van de respondenten. Alle tien de respondenten gaven tijdens het interview aan dat zij er in de periode voor corona er goed voor stonden. Dat betekent dat dit onderzoek alleen inzicht geeft wat de gevolgen zijn van corona bij verenigings die in de periode voor corona er goed voor stonden.

Tot slot de vijfde begrenzing binnen dit onderzoek betreft de theorie ten aanzien van de resultaten. Vooraf aan het interview is er aan alle respondenten gevraagd of zij de kenmerken en de voorbeelden op de kaartjes begrepen. De respondenten hadden hierbij de mogelijkheid om vragen te stellen indien er iets onduidelijk was. Toch waren er diverse respondenten die bepaalde zaken beschreven die niet rechtstreek in verband stonden met het kenmerk.

De begrenzings van het onderzoek zorgen ervoor dat de validiteit en betrouwbaarheid beïnvloed worden. De betrouwbaarheid van het onderzoek wordt beïnvloed doordat respondenten bepaalde informatie gaven die niet rechtstreek in verband stond met het kenmerk die op dat moment besproken werd. Dit resulteert in informatie die ontvangen wordt die niet gemeten wordt binnen dit onderzoek. De externe validiteit van het onderzoek wordt beïnvloed door het gebrek aan respondenten. In dit onderzoek zijn negen sportverenigings ondervraagt en een andere verenigings waarbij geen sport beoefend wordt. Dit zorgt ervoor dat dit onderzoek niet generaliseerbaar is voor de gehele populatie. De uitkomsten van het onderzoek worden beïnvloed doordat alle respondenten voor de aanvang van corona een goede uitgangspositie hadden. Geen enkele vereniging ervaarde problemen voorafgaande van corona. Dit vertaalt zich dat de uitkomsten niet generaliseerbaar zijn voor verenigings die een slechte uitgangspositie hadden voordat de coronacrisis uitbrak.

6.4 suggesties voor vervolgonderzoek

In de vorige paragraaf zijn de begrenzingen van dit onderzoek besproken. In deze paragraaf komen de suggesties voor vervolgonderzoek aanbod. Deze suggesties zijn bedoeld om de begrenzingen te minimaliseren.

Suggestie 1: verdiepend onderzoek waarbij het onderzoek uitgevoerd wordt bij verenigingen die voor aanvang van de coronacrisis geen goede uitgangspositie hadden. Dit onderzoek heeft inzicht gegeven hoe de gevolgen van corona van invloed zijn op de vitaliteitskenmerken. Echter hadden de verenigingen allemaal een goede uitgangspositie voor aanvang van corona. De verenigingen waarbij diverse problemen spelen zijn niet aanbod gekomen. Om ook inzicht te krijgen hoe deze verenigingen geraakt zijn door corona is het van belang om hierbij een verdiepend onderzoek te doen. Het is van belang selectiecriteria op te stellen bij de benadering van de respondenten, waardoor er alleen verenigingen mee doen aan het onderzoek die geen goede uitgangspositie hadden voor corona. Bij deze suggestie hoeft er geen nieuwe vraagstelling opgesteld worden, maar kan de vraag van dit onderzoek gebruikt worden.

Suggestie 2: verdiepend onderzoek waarbij nieuwe gevolgen van corona in kaart gebracht worden en deze gevolgen meegenomen gaan worden in een nieuw onderzoek. De gevolgen van corona worden steeds meer zichtbaar binnen de samenleving, waardoor er ook nieuwe kennis ontstaat. Om een nog beter beeld te krijgen van de impact van de corona op de verenigingen is het van belang dat er een verdiepend onderzoek komt waarbij nieuwe gevolgen van corona getoetst gaan worden. Bij dit onderzoek is het van belang dat de respondenten in verschillende takken van sport zitten en waarbij ook diverse sportsettingen aanbod komen. De selectiecriteria van de respondenten dienen de tak van sport te zijn en de beoefening van sport als individu of in teamverband.

Suggestie 3: Verbredend onderzoek waarbij de gevolgen van corona inzichtelijk gemaakt wordt bij verenigingen en dus geen sportverenigingen. Een verbredend onderzoek naar de gevolgen van corona bij verenigingen geeft nieuwe inzichten weer hoe de gevolgen van corona zichtbaar zijn. Alleen ligt de prioriteit bij dit onderzoek niet bij sportverenigingen, maar bij andere verenigingen, zoals bijvoorbeeld een [REDACTED]. Dit verbredend onderzoek bereikt een gebied waar nog niks over bekend is.

7. Aanbevelingen

In dit hoofdstuk komen de aanbevelingen aanbod die een bijdrage leveren aan de doelstelling van dit onderzoek. De aanbevelingen komen voort uit de resultaten en de conclusie van het onderzoek. De aanbevelingen geven antwoord op de analytische hoofd- en deelvraag.

De analytische hoofdvraag:

Wat zijn de opvallendste belemmerende en bevorderende factoren van corona ten aanzien van de vitaliteitskenmerken voor vereniging voor TPS om de vitaliteit van sportverenigingen te handhaven en verbeteren?

Aanbeveling 1: TPS dient corona-proof sportaanbod creëren voor verenigingen die sportaanbod hebben in teamverband.

Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat verenigingen die in teamverband sporten leden kwijtraken aan verenigingen die een individuele sport aanbieden in tijden van corona. De verenigingen die sportaanbod hebben wat in teamverband gespeeld wordt hebben enkele maanden hun verenigingsactiviteit niet aankunnen bieden waardoor de binding met de leden verloren is gegaan. Om te zorgen dat de verenigingen die sportaanbod hebben in teamverband wel de binding met de leden kan behouden is het noodzakelijk dat TPS corona-proof sportaanbod creëert. Door middel van een handleiding te ontwikkelen waarin diverse corona-proof sportaanbod beschreven staat kunnen diverse verenigingen dit uitzetten binnen hun eigen vereniging. Eventueel kunnen de diverse buurtsportcoaches binnen de gemeentes hierbij aanhaken. TPS beschikt over de expertise binnen de academie Sport en Bewegen om dit aanbod te kunnen creëren. Daarnaast kan TPS dit aanbod ook uitzetten door middel van junior-adviseurs in te zetten bij de diverse verenigingen die gebruik willen maken van de handleiding.

Om tot een corona-proof sport aanbod te komen dient TPS een onderzoek in februari 2021 uit te zetten waarbij er onderzocht wordt welk sport-aanbod corona-proof uitgezet kan worden. In de corona periode zijn er diverse initiatieven opgezet door organisaties of verenigingen om corona-proof sportaanbod aan te kunnen bieden. TPS dient zich in te zetten om middels een onderzoek deze initiatieven in kaart te brengen en vertalen naar een handleiding. Daarbij kan TPS gebruik maken van de expertise van de senior-adviseurs en de junior-adviseurs om middels brainstormsessies zelf ook corona-proof sportaanbod te ontwikkelen. De social mediakanalen van TPS kunnen daarna ingezet worden om verenigingen die interesse hebben in corona-proof sportaanbod een projectvraag te laten indienen bij TPS. Aan de hand van de projectvraag worden er junior adviseurs beschikbaar gesteld om het corona-proof sportaanbod uit te zetten binnen de specifieke vereniging.

Aanbeveling 2: TPS moet de voordelen van een open-club meer onder de aandacht brengen.

Uit dit onderzoek komt naar voren dat de verenigingen die sportaanbod in teamverband aanbieden op dit moment het hardst geraakt worden door de invloed van corona. Zoals eerder al aangegeven raken zij leden kwijt aan verenigingen die individuele sport aanbieden en daarnaast worden bijna alle verenigingen financieel negatief beïnvloed. Om dit in de toekomst te voorkomen en te zorgen dat verenigingen niet verder in de problemen raken zouden deze verenigingen meer geïnformeerd moeten worden om richting een open-club te gaan. De open-club is namelijk het toekomstbeeld van het verenigingsleven. In de open-club staat samenwerkingen met andere verenigingen centraal, waarbij de open club activiteiten aanbiedt die haar hoofdactiviteit versterken, in dit geval dus sporten. Indien verenigingen de samenwerking met elkaar opzoeken waarbij er nagedacht wordt om een sportpark te ontwikkelen waarbij meerdere partijen/verenigingen kunnen aanhaken dan geeft dat vele positieve voordelen voor beide verenigingen. De vaste kosten zijn lager, er is een hogere bezittingsgraad van het sportpark en in uitzonderlijke situaties zoals tijdens corona kan er samengewerkt worden om de leden van de diverse verenigingen die zijn aangesloten toch tijdelijk sportaanbod aan te bieden. Bijvoorbeeld: de leden van de voetbalverenigingen kunnen tegen een relatief klein bedrag tijdelijk tennissen bij de vereniging. Dit zorgt ervoor dat de leden kunnen blijven

sporten, maar dat de binding met de oude vereniging nog wel intact blijft. Zoals eerder aangegeven is de open club de toekomst van de verenigingen. Veel problemen die verenigingen ervaarde tijdens corona kunnen voorkomen worden wanneer meerdere verenigingen op een dezelfde locatie zitten. TPS dient de inzichten van een open club meer onder de aandacht brengen bij de verenigingen. TPS kan middels een infographic alle voordelen van een open club benoemen en inzichtelijk maken. De infographic kan ingezet worden om verenigingen de voordelen te laten zien om te veranderen naar een open club. Indien de vereniging een traject in wil gaan waarbij ze transformeren van een vereniging naar een open club kan TPS dit traject begeleiden. Het traject dient vorm te krijgen door de kenmerken van een open club uit werken en daarna kijken welke kenmerken van de vereniging verbeterd dient te worden. Indien het kenmerk vrijwilligers bijvoorbeeld laag scoort kan TPS een vrijwilligerswervingplan schrijven om te zorgen dat de vereniging weer meer vrijwilligers gaat krijgen.

Aanbeveling 3: Verenigingsactiviteiten aanbieden voor vrijwilligers door de vereniging.

In dit onderzoek is naar voren gekomen dat verenigingen vrijwilligers kwijtraken doordat zij oude hobby's weer zijn gaan oppakken met de extra vrije tijd die is vrijgekomen in tijden van corona. Een van de respondenten gaf aan dat zij als vereniging in tijden van corona de accommodatie zijn gaan renoveren met inzet van vrijwilligers. Dit bleek een groot succes. De vrijwilligers gaven aan dat zij het als prettig ervaarde omdat ze zowat afleiding hadden tijdens de corona periode. De respondent gaf juist aan dat de binding met de vrijwilligers hierdoor intact bleef. Verenigingen waarbij de activiteiten van vrijwilliger stil zijn komen te liggen en die bang zijn om de binding met vrijwilligers hierdoor te gaan verliezen moeten binnen de vereniging kijken of zij corona juist kunnen benutten om een deel van accommodatie op te knappen. Het blijkt dat vrijwilligers hier graag aan mee willen werken omdat zij hierdoor wat afleiding hebben van corona en voor de vereniging zorgt dit juist dat de binding niet verloren gaat. Een win win situatie voor beide partijen.

Aanbeveling 4: Breng mogelijke handvaten om de contributie te kunnen betalen voor ouders in financiële problemen meer onder de aandacht.

Bij dit onderzoek is er ook bijvangst ontstaan waarbij diverse voorzitters aangaven dat de handvaten die beschikbaar zijn voor ouders in financiële problemen om ondersteuning te krijgen voor het betalen van de contributie niet goed onder de aandacht zijn bij de doelgroep. Corona speelt een grote rol binnen de samenleving waardoor er ook meer werkloosheid is ontstaan doordat bedrijven moeten gaan bezuinigen. Het gevolg hiervan is dat meerdere mensen op straat komen te staan en dus is het niet onrealistisch om te denken dat er meer ouders in financiële problemen komen. De gemeenten vinden het belangrijk dat de kinderen kunnen blijven sporten waardoor er bij de gemeente potjes bestaan waarbij ouders die in financiële problemen zitten hier aanspraak op kunnen maken waardoor ze ondersteunt worden bij het betalen van de contributie. TPS zou voor de diverse gemeenten een communicatieplan kunnen schrijven om te zorgen dat deze handvaten onder de aandacht gebracht worden bij de doelgroep, daarnaast zouden de verenigingen haar leden hierover meer kunnen informeren door naar elk lid over deze mogelijkheid te communiceren.

Bibliografie

- Aarts, J., & Bruin de, H. (2018). *Sportaanbiedersmonitor 2018*. Arnhem: NOC*NSF.
- Brandsema, A., & Kalmthout van, J. (2017). *Vitaliteit sportverenigingen Arnhem 2016*. Utrecht: Mulier Instituut.
- Brandsema, A., & Kalmthout van, J. (2018). *Vitaliteit sportverenigingen Schiedam 2017*. Utrecht: Mulier instituut.
- CBS. (2020, oktober n.b.). *Wat zijn de gevolgen van corona voor arbeid en inkomen?* Opgehaald van CBS: <https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/cbs-cijfers-coronacrisis/wat-zijn-de-gevolgen-van-corona-voor-arbeid-en-inkomen->
- Commissie Regulering van Werk . (2020). *In wat voor land willen wij werken? Naar een nieuw ontwerp voor de regulering van werk. Eindrapport van de Commissie Regulering van Werk*. Den Haag: Rijksoverheid.
- CPB. (2020, Oktober 29). *Arbeidsdeelname; kerncijfers*. Opgehaald van CPB: <https://opendata.cbs.nl/statline>
- Dekhuijzen, P. (2020, mei 19). *Thuiswerkers bewegen veel minder door coronamaatregelen*. Opgehaald van Radboud UMC: <https://www.radboudumc.nl/nieuws/2020/thuiswerkers-bewegen-veel-minder-door-coronamaatregelen>
- Engsbergen, G., & Wentink, T. (2020). *De bedreigde stad: de maatschappelijke impact van COVID-19 op Rotterdam*. Rotterdam: Kenniswerkplaats Leefbare Wijken Rotterdam.
- Hoeijmakers, R., & Van Kalmthout, J. (2020). *Gevolgen Coronacrisis voor sportverenigingen*. Utrecht: Mulier Instituut.
- IenW. (2021, januari 15). *Meerderheid heeft positieve ervaringen met thuiswerken in coronatijd*. Opgehaald van kimnet: <https://www.kimnet.nl/actueel/nieuws/2020/08/31/meerderheid-heeft-positieve-ervaringen-met-thuiswerken-in-coronatijd>
- Kalmthout van, J., & Slot-Heijs, J. (2018). *Verenigingsmonitor 2017*. Utrecht: Mulier Instituut.
- Mulier Instituut. (2020). *Monitor Sport en Corona*. Den Haag: Utrecht.
- Mulier Instituut. (n.b., n.b. n.b.). *Doelstelling en taken*. Opgeroepen op September 24, 2020, van Mulier Instituut: <https://www.mulierinstituut.nl/over-mulier/>
- Mulier Instituut. (n.b., n.b. n.b.). *Vitaliteitsindex*. Opgeroepen op September 24, 2020, van Mulier Instituut: <https://www.mulierinstituut.nl/producten-diensten/beleidsondersteunend-onderzoek/vitaliteitsindex/>
- Nederlands Olympisch Comité* Nederlands Sport Federatie. (2020). *NOC*NSF Sportdeelname Index*. Arnhem: NOC*NSF.
- NOC*NSF. (2020, n.b. n.b.). *Sportaanbiedersmonitor*. Opgeroepen op September 22, 2020, van NOC*NSF: <https://nocnsf.nl/sportonderzoek/sportaanbiedersmonitor>

- Rijksoverheid. (2018 , Juni 29). *Nationaal Sportakkoord ondertekend*. Opgeroepen op September 8, 2020, van Rijksoverheid:
<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2018/06/29/nationaal-sportakkoord-ondertekend>
- Rijksoverheid. (2018). *Nationaal Sportakkoord*. Den Haag: Rijksoverheid.
- Rijksoverheid. (2020, Oktober 28). *Reproductiegetal*. Opgehaald van Coronadashboard:
<https://coronadashboard.rijksoverheid.nl/landelijk/reproductiegetal>
- Rijksoverheid. (2020). *Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid (NOW)*. Den Haag: Rijksoverheid.
- Rijksoverheid. (2021, Januari 14). *Vaccin tegen Covid-19*. Opgehaald van RIVM:
<https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/vaccins>
- RIVM. (2020, November 5). *De ziekte COVID-19*. Opgehaald van RIVM:
<https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/ziekte>
- RIVM. (2020, september 9). *Welbevinden en leefstijl*. Opgehaald van RIVM:
<https://www.rivm.nl/gedragsonderzoek/maatregelen-welbevinden/welbevinden-en-leefstijl>
- RIVM. (2021, januari 15). *Welbevinden en leefstijl tijdens de coronacrisis*. Opgehaald van RIVM:
<https://www.rivm.nl/gedragsonderzoek/maatregelen-welbevinden/welbevinden-en-leefstijl>
- Roester, A. (2018). *Alle ballen in de lucht. Tijdsbesteding in Nederland en de samenhang met kwaliteit van leven*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- tijdelijk coronavirus. (2021, januari 14). *Tijdelijk corona Nederland*. Opgehaald van tijdelijk coronavirus:
<https://tijdelijk-coronavirus.nl>
- tijdelijncoronavirus. (2020, Januari nb). *Corona tijdelijk september 2020*. Opgeroepen op September 17, 2020, van tijdelijncoronavirus: <https://www.tijdelijncoronavirus.nl/>
- Transferpunt Sport. (2017, nb nb). *Over ons*. Opgeroepen op September 8, 2020, van Transferpunt sport: <https://www.transferpuntsport.nl/wat-doen-wij/>
- Van Dale. (2020, n.b. n.b.). *Betekenis vitaal*. Opgeroepen op September 22, 2020, van Van Dale:
<https://www.vandale.nl/gratis-woordenboek/nederlands/betekenis/vitaal#.X2nOd4vjKM8>
- van der Poel, H., & Pulles, I. (2020). *De gevolgen van coronamaatregelen voor de sportsector*. Utrecht: Mulier Instituut.
- Van Eldert, P., Nafzger, P., & Van der Poel, H. (2020b). *Monitor Sport en Corona II*. Utrecht: Mulier Instituut .
- van Kalmthout, J., & Slot-Heijs, J. (2017). *Verenigingsmonitor 2017 Tilburg*. Utrecht: Mulier Instituut.
- Wij zijn groen, gezond en in beweging Nijmegen. (2020). *een leven lang met plezier aan het sporten en bewegen!* Nijmegen: Johan Steenbergen.

Bijlage 1. Interviewschema

Naam:

Sportvereniging:

Functie:

Introductie

Het doel van het onderzoek is inzicht geven aan Transferpunt Sport om de vitaliteit van sportverenigingen te verhogen, door meningen te inventariseren bij bestuurders van sportverenigingen naar de invloed van Corona op de vitaliteit van sportverenigingen.

1.1 Interviewschema vitaliteit van sportverenigingen

U ziet voor u negen kaarten liggen. Op elke kaart staat een kenmerk van vitaliteit beschreven. Onder elke kenmerk staat een korte omschrijven wat het kenmerk inhoudt. Kunt u de kaarten doornemen?

Mocht u vragen hebben met betrekking tot de kenmerken dan hoor ik dat graag, dan zal ik die verder toelichten waar nodig is.

Nu wil ik u vragen om de kaarten te gaan sorteren, op basis van de mate waarin er voor de corona crisis sprake is van vitaliteit bij de vereniging: de vitaliteitsvorm waar het meeste sprake van is bovenaan te leggen en de vorm waar het minste sprake van is onderaan. De vitaliteitsvormen waarvan totaal geen sprake is of waarvan u niet weet of er sprake van is, mag u aan de kant leggen. Ik wil u vragen om hardop te denken wanneer u de volgorde gaat bepalen.

Als de respondent de kaarten heeft neergelegd volgen er vervolgvragen. Voorbeelden van vervolgvragen zijn:

- Kunt u daar iets meer over vertellen?
- Kunt u dit toelichten?
- Kunt u dit beargumenteren?
- Waaruit blijkt dat?
- Wat is de reden dat u tot deze volgorde gekomen bent?

Nu wil ik u vragen om de kaarten opnieuw te gaan sorteren, dit keer op basis van de mate waarin het vitaliteitskenmerk het meest beïnvloed is door corona bovenaan te leggen en de vorm die het minst beïnvloed is door corona onderaan te leggen. De vitaliteitsvormen die niet beïnvloed worden door corona of waarvan u niet weet of die beïnvloed worden, mag u aan de kant leggen. Ik wil u vragen om hardop te denken wanneer u de volgorde gaat bepalen.

Als de respondent de kaarten heeft neergelegd volgen er vervolgvragen. Voorbeelden van vervolgvragen zijn:

- Kunt u daar iets meer over vertellen?
- Kunt u dit toelichten?
- Kunt u dit beargumenteren?
- Waaruit blijkt dat?
- Wat is de reden dat u tot deze volgorde gekomen bent?
- Kun je daar voorbeelden van geven?

U heeft een volgorde bepaald van de kenmerken die het meest beïnvloed zijn door corona naar het minst beïnvloed, als u kijkt naar de toekomst dus 1 a 2 jaar vooruit, zou je dan iets aan de volgorde veranderen? Ik vraag u hardop te denken

Kaarten Vitaliteit

De cardsorting methode is onderstaand uitgewerkt voor de vitaliteit kenmerken.

Leden • De vereniging heeft voldoende leden ○ Het ledenaantal is de afgelopen drie jaar niet afgenomen	Organisatie/kader • De vereniging heeft voldoende vrijwilligers
Accommodatie • De accommodatie verkeert in goede staat • De capaciteit is voldoende • De financiering/huur/onderhoud van de accommodatie lopen naar wens	Financiën • Er is jaarlijks een positief financieel resultaat • Er is ruimte voor eventuele onverwachte uitgaven
Strategie/beleid • Plannen zijn uitgewerkt in een beleidsplan ○ Het beleidsplan is actueel	Maatschappelijke functie • De vereniging streeft er naar een bijdrage te leveren aan bredere maatschappelijke thema's in het dorp of de stad ○ Deze ambities worden
Aanbod • De vereniging is op de hoogte van de wensen en behoeften van haar (potentiële) leden • Het aanbod van de vereniging sluit hierop aan	Samenwerking • De vereniging heeft een samenwerking met een andere partij • Er is zichtbaarheid van de samenwerking(en) met andere partijen

1.2 Interviewschema corona

Voor het volgende onderwerp komen er een aantal vragen gericht op de kenmerken van corona. Voor u ziet u vier kaarten liggen. Op elke kaart staat een gevolg van corona beschreven. Onder elke gevolg staat kort en bondig beschreven wat het inhoudt. Kunt u de kaarten doornemen?

Mocht u vragen hebben met betrekking tot de kenmerken die het gevolg van corona beschrijven dan hoor ik dat graag, dan zal ik die verder toelichten waar nodig is.

Nu wil ik u vragen om de kaarten te gaan sorteren, op basis van de mate waarin u ervaart dat het gevolg van corona van invloed is op de vereniging: U mag het kenmerk waar het meeste sprake van is bovenaan leggen en het kenmerk waar het minste sprake van is onderaan. De kenmerken waarvan totaal geen sprake is of waarvan u niet weet of er sprake van is, mag u aan de kant leggen. Ik wil u vragen om hardop te denken wanneer u de volgorde gaat bepalen.

Als de respondent de kaarten heeft neergelegd volgen er vervolgvragen. Voorbeelden van vervolgvragen zijn:

- Kunt u daar iets meer over vertellen?
- Kunt u dit toelichten?
- Kunt u dit beargumenteren?
- Waaruit blijkt dat?
- Wat is de reden dat u tot deze volgorde gekomen bent?
- Kun je daar voorbeelden van geven?

U heeft een volgorde bepaald van de kenmerken van corona die het meest van invloed zijn op de vereniging naar het minste invloed, als u kijkt naar de toekomst dus 1 a 2 jaar vooruit, zou je dan iets aan de volgorde veranderen? Ik vraag u hardop te denken

Kaarten corona

De cardsorting methode is onderstaand uitgewerkt voor de corona kenmerken.

Vrije tijd

- Weg vallen van vrijwilligerswerk
 - Vrijwilliger verliest binding met de club
 - Vrijwilliger verliest zijn motivatie om vrijwilligerswerk te doen

Economisch

- Toenemende werkloosheid in Nederland

Sport

- Versnelde groei van de ongeorganiseerde sport
 - Hardlopen
 - Wandelen
 - Mountainbiken

Gezondheidseffecten

- Verslechterde leefstijl van de bevolking
 - Minder gaan sporten
 - Meer gaan roken

Bijlage 2. Uitnodiging tot interview

Beste voorzitter,

Mijn naam is Rowdy Bosveld, 25 jaar oud en ik studeer Sport, Gezondheid en Management aan de Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN). Op dit moment loop ik stage bij het Transferpunt Sport. Transferpunt Sport is een adviesbureau die zich inzet voor sportverenigingen en organisaties die zich bezighouden met gezondheid en bewegen. Het is mogelijk dat u al bekend bent met Transferpunt Sport, door samenwerkingen uit het verleden. Voor mijn afstudeeronderzoek ben ik bezig om de invloed van corona op de vitaliteit van sportverenigingen in kaart te brengen. Dit onderzoek moet inzichten opleveren hoe corona de vitaliteit van sportverenigingen beïnvloed. Met de inzichten die voortkomen uit het onderzoek kan Transferpunt Sport verenigingen beter ondersteunen in tijden van en na corona.

Om een goed beeld te krijgen over dit thema heb ik een selectie gemaakt van diverse sportverenigingen binnen de provincie Gelderland, uw vereniging behoort tot die selectie. Graag zou ik u willen uitnodigen om deel te nemen aan het interview. Het interview zou op locatie naar keuze kunnen plaatsvinden indien de corona regels in acht genomen kunnen worden. Anders is het ook mogelijk om het interview online te houden. Ik schat de benodigde tijd op ongeveer 60 minuten. Uw gegevens worden vertrouwelijk verwerkt en uw privacy wordt gewaarborgd. In het interview wordt onder andere aan u gevraagd in hoeverre de kenmerken van vitaliteit zichtbaar zijn bij uw vereniging.

Hopelijk staat u open voor het interview en bent u bereid om mee te werken.

Alvast bedankt voor uw tijd en ik hoor graag van u.

Met vriendelijke groet,

Bijlage 3. Codering cardsorting methode en overeenkomsten en verschillen analyse

De codering van de cardsorting methode is uitgewerkt in een aparte bijlage in Excel onder de naam: 'Bijlage 3. Codering card sorting en analyse

Bijlage 4. Bijlagen transcripties

De transcripten van de interviews zijn verwerkt in een aparte bijlage onder de naam: 'Bijlage 4. Transcripties.